

**«ԷՎՈՎԱԲԱՆԿ» ՓԱԿ
ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ**

**Միջանկյալ ֆինանսական
հաշվետվություններ**

31/03/2024

Բովանդակություն

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին միջանկյալ հաշվետվություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին միջանկյալ հաշվետվություն	5
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին միջանկյալ հաշվետվություն	7
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին միջանկյալ հաշվետվություն	10
Հիմնական տնտեսական նորմատիվների վերաբերյալ հաշվետվություն (եռամսյակային)	12
Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	15

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին միջանկյալ հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	8,577,872	6,214,380
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	(4,502,156)	(3,011,983)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		4,075,716	3,202,397
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	2,656,243	2,051,704
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(2,231,066)	(1,542,597)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		425,177	509,107
Զուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	8	1,882,891	2,949,020
Զուտ օգուտ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով		-	397
Զուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով		3,844	4,991
Այլ գործառնական եկամուտներ	9	148,537	123,317
Այլ գործառնական ծախսեր	10	(370,050)	(248,551)
Գործառնական եկամուտ		6,166,115	6,540,678
Արժեզրկման ծախս	11	136,639	(124,000)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	12	(1,677,308)	(977,214)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	20	(299,982)	(229,112)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	13	(618,561)	(495,263)
Շահույթ մինչև հարկումը		3,706,903	4,715,089
Շահութահարկի գծով ծախս	14	(700,579)	(780,888)
Տարվա շահույթ		3,006,324	3,934,201

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք
 Հոդվածներ, որոնք հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթում կամ վնասում

Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն տարվա ընթացքում		1,359,613	261,792
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումների իրացումից շահույթին կամ վնասին և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ		-	(377)
Փոփոխություններ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում		9,559	(6,037)
Վերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ		(244,730)	(47,055)

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
Ծանոթ.		
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով օգուտ	1,124,442	208,323
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական օգուտ հարկումից հետո	1,124,442	208,323
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	4,130,766	4,142,524

Կից ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2024թ. ապրիլի 12-ին

Վարչության նախագահ՝

Գլխավոր հաշվապահ, վարչության անդամ՝

Կարեն Եղիազարյան

Էմմա Ջանինյան

Ֆինանսական վիճակի մասին միջանկյալ հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	57,856,235	60,937,733
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	16	33,351,956	30,249,231
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	17	39,621,465	40,764,775
Ներդրումային արժեթղթեր	18	86,871,782	85,875,412
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	19	209,610,187	211,751,365
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	20	10,375,436	10,317,605
Բռնագանձված ակտիվներ	21	1,518,273	1,526,940
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ	22	1,148,442	1,055,100
Այլ ակտիվներ	23	3,445,641	3,165,203
Ընդամենը՝ ակտիվներ		443,799,417	445,643,364
Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ			
Պարտավորություններ			
Բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ	24	8,124,078	11,581,709
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	25	4,004,686	6,007,733
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	26	279,767,021	280,821,591
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	27	20,786,200	21,296,245
Այլ փոխառություններ	28	42,366,199	43,353,427
Ստորադաս փոխառություններ	29	3,989,606	4,107,166
Ընթացիկ շահութահարկի գծով պարտավորություն		1,799,366	1,389,238
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	14	1,638,965	1,452,052
Վարձակալության գծով պարտավորություն	30	1,252,485	1,150,077
Այլ պարտավորություններ	31	6,479,937	5,024,018
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		370,208,543	376,183,256
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	32	23,000,000	23,000,000
Գլխավոր պահուստ		3,500,000	3,500,000
Հիմնական միջոցների գծով վերագնահատման պահուստ		3,244,032	3,270,974
Իրական արժեքի պահուստ		419,168	(705,274)
Չբաշխված շահույթ		43,427,674	40,394,408
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		73,590,874	69,460,108
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		443,799,417	445,643,364

Կից ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:
Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2024թ. ապրիլի 12-ին

Վարչության նախագահ՝

Գլխավոր հաշվապահ, վարչության անդամ՝

Կարեն Եղիազարյան

Էմմա Զանինյան

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին միջանկյալ հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնետիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Իրական արժեքի պահուստ	Հիմնական միջոցների գծով վերագնահատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	23,000,000	3,500,000	(705,274)	3,270,974	40,394,408	69,460,108
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	3,006,324	3,006,324
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք						
Հիմնական միջոցների մաշվածությունից պահուստի ճշգրտում	-	-	-	(26,942)	26,942	-
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն տարվա ընթացքում	-	-	1,359,613	-	-	1,359,613
Փոփոխություններ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում	-	-	9,559	-	-	9,559
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահույթահարկ	-	-	(244,730)	-	-	(244,730)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	1,124,442	(26,942)	3,033,266	4,130,766
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	-	-	-	-	-	-
Հաշվեկշիռը 2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ	<u>23,000,000</u>	<u>3,500,000</u>	<u>419,168</u>	<u>3,244,032</u>	<u>43,427,674</u>	<u>73,590,874</u>

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնետիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Իրական արժեքի պահուստ	Հիմնական միջոցների գծով վերագնահատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ (առոյիտ անցած)	23,000,000	3,500,000	(1,639,192)	3,378,746	32,696,656	60,936,210
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	3,934,201	3,934,201
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք						
Հիմնական միջոցների մաշվածությունից պահուստի ճշգրտում	-	-	-	(26,943)	26,943	-
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն տարվա ընթացքում	-	-	261,792	-	-	261,792
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումների իրացումից շահույթին կամ վնասին և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ	-	-	(377)	-	-	(377)
Փոփոխություններ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում	-	-	(6,037)	-	-	(6,037)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	(47,055)	-	-	(47,055)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	208,323	(26,943)	3,961,144	4,142,524
Շահաբաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	-	(2,000,000)	(2,000,000)
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	-	-	-	-	(2,000,000)	(2,000,000)
Հաշվեկշիռը 2023թ. մարտի 31-ի դրությամբ	23,000,000	3,500,000	(1,430,869)	3,351,803	34,657,800	63,078,734

Կից ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:
Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2024թ. ապրիլի 12-ին

Վարչության նախագահ՝

Գլխավոր հաշվապահ, վարչության անդամ՝

Կարեն Եղիազարյան

Էմմա Զանինյան

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին միջանկյալ հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
<i>Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Շահույթ մինչև հարկումը	3,706,903	4,715,089
<i>Ճշգրտումներ</i>		
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	299,982	229,112
Հիմնական միջոցների օտարումից զուտ վնաս/(օգուտ)	-	(108)
Այլ ակտիվների օտարումից զուտ վնաս	88,172	1,860
Արժեզրկման ծախս	(136,639)	124,000
Տոկոսային ծախս վարձակալության գծով	30,526	29,814
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքների վերագնահատումից զուտ վնաս/(օգուտ)	-	(4,646)
Զուտ օգուտ ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից	(1,729)	(418,523)
Ստացվելիք տոկոսներ	(341,778)	(872,149)
Վճարվելիք տոկոսներ	(21,067)	(78,439)
Դրամական միջոցների հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները (Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում	3,624,370	3,726,010
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	(3,183,209)	1,313,669
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(556,535)	(6,158,267)
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	4,646
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(1,579,271)	(5,467,962)
Բնագանձված ակտիվներ	(79,505)	63,715
Այլ ակտիվներ	(428,647)	111,460
<i>Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում</i>		
Բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ	(2,154,581)	4,371,138
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	(1,999,999)	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	4,132,121	(5,071,738)
Այլ պարտավորություններ	1,638,122	1,026,921
Գործառնական գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ մինչև շահութահարկը	(587,134)	(6,080,408)
Վճարված շահութահարկ	(348,269)	(558)
Գործառնական գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(935,403)	(6,080,966)
<i>Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառք/(առք)	615,671	284,572
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների առք	(202,767)	(310,942)
Հիմնական միջոցների վաճառք	-	1,774
Ներդրումային գործունեությունից ստացված/(գործունեության համար օգտագործված) զուտ դրամական միջոցներ	412,904	(24,596)

Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
Վճարված շահաբաժիններ	-	(2,000,000)
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	8,797,875
Այլ փոխառություններ	(487,399)	(2,826,031)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	(84,200)	(77,722)
Ֆինանսական (գործունեության համար օգտագործված)/գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	(571,599)	3,894,122
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ նվազում	(1,094,098)	(2,211,440)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարվա սկզբի դրությամբ	60,937,733	88,969,092
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(1,962,534)	(1,122,951)
Պարտքային վնասի գծով պահուստի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(24,866)	20,251
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարվա վերջի դրությամբ (ծանոթ 15)	57,856,235	85,654,952
<i>Լրացուցիչ տեղեկատվություն՝</i>		
Ստացված տոկոսներ	8,236,094	5,342,231
Վճարված տոկոսներ	(4,492,697)	(3,060,608)

Կից ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2024թ. ապրիլի 12-ին

Վարչության նախագահ՝

Գլխավոր հաշվապահ, վարչության անդամ՝

Կարեն Եղիազարյան

Էմմա Զանինյան

Հիմնական տնտեսական նորմատիվների վերաբերյալ հաշվետվություն (եռամսյակային)

01/01/2024-31/03/2024
 Նորմատիվներ

Հազար ՀՀ դրամ

	Նորմատիվի փաստացի մեծությունը՝ հաշվարկված բանկի համար	ՀՀ կենտրոնական բանկի սահմանած նորմատիվի թույլատրելի մեծությունը	Հաշվետու եռամսյակում խախտումների թիվը
Կանոնադրական հիմնադրամի նվազագույն չափը	23,000,000	1,000,000	Խախտում առկա չէ
Ընդհանուր (սեփական) կապիտալի նվազագույն չափը	69,876,211	30,000,000	Խախտում առկա չէ
Ն11 Առաջին մակարդակի հիմնական կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	13.73%	6.20%	Խախտում առկա չէ
Ն12 Առաջին մակարդակի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	15.11%	8.30%	Խախտում առկա չէ
Ն1 Ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	16.73%	11.00%	Խախտում առկա չէ
Ն21 Բարձր իրացվելի ակտիվների և ընդհանուր ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	40.85%	15.00%	Խախտում առկա չէ
Ն211 Առաջին խմբի արտարժույթներով արտահայտված բարձր իրացվելի ակտիվների և առաջին խմբի արտարժույթներով արտահայտված ընդհանուր ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	29.25%	4.00%	Խախտում առկա չէ
Ն212 ԱՄՆ դոլարով, եվրոյով և երկրորդ խմբի արտարժույթով արտահայտված բարձր իրացվելի ակտիվների և ԱՄՆ դոլարով, եվրոյով, տվյալ երկրորդ խմբի արտարժույթով արտահայտված ընդհանուր ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	x	4.00%	Խախտում առկա չէ
Ն22 Բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	145.34%	60.00%	Խախտում առկա չէ
Ն221 Առաջին խմբի արտարժույթներով արտահայտված բարձր իրացվելի ակտիվների և առաջին խմբի արտարժույթներով արտահայտված ցպահանջ պարտավորությունների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	101.02%	10.00%	Խախտում առկա չէ
Ն222 ԱՄՆ դոլարով, եվրոյով և երկրորդ խմբի արտարժույթով արտահայտված բարձր իրացվելի ակտիվների և ԱՄՆ դոլարով, եվրոյով, տվյալ երկրորդ խմբի արտարժույթով արտահայտված ցպահանջ պարտավորությունների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	x	10.00%	Խախտում առկա չէ
Ն23 Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և զուտ դրամական արտահոսքի միջև նվազագույն հարաբերակցությունը (բոլոր արժույթներով)	285.39%	100.00%	Խախտում առկա չէ
Ն23 (FX) Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և զուտ դրամական արտահոսքի միջև նվազագույն հարաբերակցությունը (առաջին խմբում ներառվող նշանակալի արժույթների խմբի գծով)	270.66%	100.00%	Խախտում առկա չէ
Ն23 (FX) Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և զուտ դրամական արտահոսքի միջև նվազագույն հարաբերակցությունը (յուրաքանչյուր երկրորդ խմբի նշանակալի արժույթի գծով)	x	100.00%	Խախտում առկա չէ

	Նորմատիվի փաստացի մեծությունը՝ հաշվարկված բանկի համար	ՀՀ կենտրոնական բանկի սահմանած նորմատիվի թույլատրելի մեծությունը	Հաշվետու եռամսյակում խախտումների թիվը
Ն24 Բանկին հասանելի կայուն միջոցների և բանկին անհրաժեշտ կայուն միջոցների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը (բոլոր արժույթներով)	178.45%	100.00%	Խախտում առկա չէ
Ն24 (FX) Բանկին հասանելի կայուն միջոցների և բանկին անհրաժեշտ կայուն միջոցների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը (առաջին խմբում ներառվող նշանակալի արժույթների խմբի գծով)	168.30%	100.00%	Խախտում առկա չէ
Ն24(FX)1 Բանկին հասանելի կայուն միջոցների և բանկին անհրաժեշտ կայուն միջոցների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը (յուրաքանչյուր երկրորդ խմբի նշանակալի արժույթի գծով)	x	100.00%	Խախտում առկա չէ
Ն31 Մեկ փոխառուի գծով ռիսկի առավելագույն չափը	11.32%	20.00%	Խախտում առկա չէ
Ն32 Խոշոր փոխառուների գծով ռիսկի առավելագույն չափը	71.40%	500.00%	Խախտում առկա չէ
Ն41 Բանկի հետ կապված մեկ անձի գծով ռիսկի առավելագույն չափը	3.90%	5.00%	Խախտում առկա չէ
Ն42 Բանկի հետ կապված բոլոր անձանց գծով ռիսկի առավելագույն չափը	9.40%	20.00%	Խախտում առկա չէ
Ն51 պահանջի և գրավի արժեքի սահմանային հարաբերակցության առավելագույն չափի նորմատիվից շեղումը	8.93%	10.00%	Խախտում առկա չէ
Ն52 պահանջի և գրավի արժեքի սահմանային հարաբերակցության առավելագույն չափի նորմատիվից շեղումը	2.84%	5.00%	Խախտում առկա չէ
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստների նվազագույն չափը ՀՀ դրամով	x	4.00%	Խախտում առկա չէ
	x	6% դրամով	Խախտում առկա չէ
ԱՄՆ դոլարով		12% ԱՄՆ դոլարով	Խախտում առկա չէ
	x	6% դրամով	Խախտում առկա չէ
Եվրոյով		12% Եվրոյով	Խախտում առկա չէ
	x	6% դրամով	Խախտում առկա չէ
Այլ արժույթով		12% ԱՄՆ դոլարով	Խախտում առկա չէ
Արտարժույթային դիրքի և բանկի ընդհանուր կապիտալի միջև առավելագույն հարաբերակցությունը	1.24%	10.00%	Խախտում առկա չէ
Ըստ առանձին արտարժույթների յուրաքանչյուր արտարժույթի դիրքի և բանկի ընդհանուր կապիտալի միջև առավելագույն հարաբերակցությունը՝			
ԱՄՆ դոլարով	0.14%	7.00%	Խախտում առկա չէ
Եվրոյով	0.02%	7.00%	Խախտում առկա չէ
Ռուսական ռուբլիով	x	7.00%	Խախտում առկա չէ
Այլ արժույթով	1.08%	7.00%	Խախտում առկա չէ

Կից ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:
Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2024թ. ապրիլի 12-ին

Վարչության նախագահ՝

Գլխավոր հաշվապահ, վարչության անդամ՝

Կարեն Եղիազարյան

Էմմա Ջանինյան

Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Ներածություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ)՝ անվանափոխված «Պրոմբեյ Բանկ» ՓԲԸ-ն է, որը հիմնադրվել է 01.06.1990թ. և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 02.10.1991թ. ՀՀ կենտրոնական բանկ (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N27 արտոնագրային համարով:

Բանկը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետությունում ֆիզիկական անձանց ավանդների հատուցում երաշխավորող պետական համակարգի, Հայաստանի բանկերի միության, ArCa, Master Card քարտային վճարահաշվարկային համակարգերի անդամ:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորումը և ավանդների ընդունումն է, ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը, ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժույթային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը և թվով 13 մասնաճյուղերից ինը գտնվում են Երևանում, մեկ մասնաճյուղ՝ Գյումրիում, մեկ մասնաճյուղ՝ Աբովյան քաղաքում, մեկ մասնաճյուղ՝ Վանաձոր քաղաքում:

Բանկի աշխատակիցների թիվը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կազմում է 496:

Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հանրապետության 44/2 փող., Երևան 0010, Հայաստանի Հանրապետություն:

2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են.

Հազար ՀՀ դրամ

	31 մարտի 2024		31 դեկտեմբերի 2023	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %
Գեվորկյան Մարեսա Ռուդիկի	22,999,300.0000	100.0	22,980,100	99.9
Այլ բաժնետերեր	700.0000	0.0	19,900	0.1
	23,000,000	100.0	20,000,000	100.0

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 33-ում:

(բ) Գործարար միջավայր

Հայաստանում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները, ինչպես նաև իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերի զարգացումը շարունակական բնույթ են կրում և Հայաստանի տնտեսության կայունությունը և զարգացումը մեծապես կախված է այս փոփոխություններից:

Տվյալ ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության վրա՝ Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Բանկի ղեկավարությունը, շարունակաբար վերլուծում է տնտեսական

իրավիճակը ներկա միջավայրում: Ապագա տնտեսական և քաղաքական իրավիճակը և վերջիններիս ազդեցությունը Բանկի գործունեության վրա կարող են տարբերվել Բանկի ղեկավարության ներկա սպասումներից:

2 Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության հավաստում

Ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

(բ) Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի, որոնք ներկայացված են իրական արժեքով, և վերագնահատված արժեքով հաշվառվող շենքերի:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Բանկի ֆունկցիոնալ արժույթը ՀՀ դրամն է (դրամ), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Բանկի գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը: Դրամը նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է:

Դրամը նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի պաշտոնական փոխարժեքներն էին համապատասխանաբար 393.28 դրամ և 424.11 դրամ 1 ԱՄՆ դոլարի համար և 404.79 դրամ և 393.57 դրամ 1 եվրոյի համար:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունից պահանջվում է կատարել մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից: Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Դատողություններ

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված այն կարևոր դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք նշանակալի ազդեցություն են ունեցել ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- ֆինանսական ակտիվների դասակարգում. այն բիզնես մոդելի գնահատում, որի շրջանակում պահվում են ակտիվները, և գնահատում, արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ – Ծանոթագրություն 4(ե)(i),
- չափանիշների սահմանում որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր:

Ենթադրություններ և գնահատման անորոշություն

Այն ենթադրությունների և գնահատման անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնց դեպքում առկա է նշանակալի ռիսկ, որ դրանք հաջորդ ֆինանսական տարվա ընթացքում կարող են հանգեցնել էական ճշգրտումների, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- ֆինանսական գործիքների արժեզրկում. ընտրել մոդել ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելու համար, որոշել ելակետային տվյալներն ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման մոդելի համար, այդ թվում՝ ապագայամետ տեղեկատվության ներառումը – Ծանոթագրություն 37.1.2,
- ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքի գնահատում – Ծանոթագրություն 34:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի փոփոխություններ

Բանկը վաղաժամ չի կիրառել որևէ նոր ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որոնք հրապարակվել են, սակայն դեռ չեն գործում, այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար:

Որոշ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ առաջին անգամ կիրառվում են 2023թ-ին, սակայն նշանակալի ազդեցություն չունեն Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վրա:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր

Ստորև ներկայացվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է Բանկի կողմից այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Արտարժույթով գործառնություններ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ կորուստն իրենից ներկայացնում է տարբերությունը ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսների և վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված արտարժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Վերահաշվարկից առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող բաժնային գործիքների վերահաշվարկից առաջացող տարբերությունների, բացի այն դեպքերից, երբ տարբերությունն առաջանում է արժեզրկման պատճառով, որի դեպքում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված փոխարժեքային տարբերությունները վերադասակարգվում են որպես շահույթ կամ վնաս:

(բ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներ են կանխիկ թղթադրամները և մետաղադրամները, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող մնացորդներն, այդ թվում՝ ՀՀ դրամով արտահայտված պարտադիր պահուստը և այլ բանկերում պահվող սահմանափակումներ չունեցող մնացորդները (նոստրո հաշիվներ): Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(գ) Տոկոսներ

Արդյունավետ տոկոսադրույք

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը զեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական հոսքերը՝ դիտարկելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող պարտքային կորուստները: Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով գնահատված ապագա դրամական հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի գծով ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր միջնորդավճարները և գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը: Գործարքի գծով ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված սկզբնական և մարման ենթակա գումարների միջև տարբերության կուտակային ամորտիզացիան և, ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքն է նախքան ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի գծով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին: Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (եթե ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է լողացող դրույքով գործիքների դրամական հոսքերի պարբերական վերագնահատման արդյունքում՝ շուկայական դրույքների փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է նաև իրական արժեքի հեջի ճշգրտումներն արտացոլելու համար այն ամսաբան դրությամբ, երբ սկսվում է համապատասխան ճշգրտման ամորտիզացիայի հաշվարկը:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո պարտքային առումով արժեզրկված դարձած ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս չի համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Սկզբնական ճանաչման պահին պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, ներկայացված է Ծանոթագրություն 4 (ե) (iv) կետում:

Ներկայացում

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների գծով տոկոսները:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված այլ տոկոսային եկամուտը ներառում է իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ոչ ածանցյալ պարտքային ֆինանսական գործիքների և ֆինանսական վարձակալություններում զուտ ներդրումների գծով տոկոսային եկամուտը:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսային ծախսը:

(դ) Վճարներ և միջնորդավճարներ

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով եկամուտը և ծախսերը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում (տես Ծանոթագրություն 4 (գ)):

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ եկամուտը, ներառյալ հաշիվների սպասարկման վճարները, ներդրումների կառավարման վճարները, վաճառքների գծով միջնորդավճարները, տեղաբաշխման գծով միջնորդավճարները և վարկի սինդիկացման միջնորդավճարները, ճանաչվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Եթե չի ակնկալվում, որ փոխատվության հանձնառությունը կհանգեցնի վարկի տրամադրմանը, համապատասխան փոխատվության հանձնառության գծով վճարը ճանաչվում է գծային մեթոդով՝ հանձնառության ժամկետի ընթացքում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՍ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում, այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՍ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք առաջանում են հաճախորդների հետ իրականացված փաստացի գործարքներից: Ծախսերը, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են եկամտի առաջացմանը և չեն բխում հաճախորդների հետ իրականացված փաստացի գործարքներից, Բանկը դասակարգում է որպես այլ գործառնական ծախսեր: Մնացած բոլոր ծախսերը դասակարգվում են որպես ընդհանուր վարչական ծախսեր:

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

i. Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտները և կորուստները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ստորև ներկայացվածների, որոնք ճանաչվում են նույն կերպ ինչ որ և ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտը և կորուստները.

- արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ,
- ակնկալվող պարտքային կորուստ և հակադարձումներ և

– արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ և կորուստներ:

Երբ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվը ապահանջվում է, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում նախկինում ճանաչված կուտակային օգուտը կամ կորուստը սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթ կամ վնաս:

Առևտրական նպատակով չափվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելի ընտրություն կատարել՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացնելու իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Այս բաժնային գործիքների գծով օգուտները և կորուստները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ, և շահույթում կամ վնասում արժեզրկում չի ճանաչվում: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ շահաբաժինն ակնհայտորեն ներկայացնում է ներդրման ինքնարժեքի մասի վերականգնումը, որի դեպքում ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտները և կորուստները փոխանցվում են չբաշխված շահույթ՝ ներդրման օտարման պահին:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող: Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Քիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն քիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացումը, տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվներով, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Բանկի ղեկավարությանը:
- քիզնես մոդելի (և այդ քիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ինչպես են վարձատրվում քիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):
- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը չի դիտարկվում մեկուսի, այն դիտարկվում է որպես մեկ ընդհանուր վերլուծության մաս առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Բանկի առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական հոսքերը:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու համար:

Գնահատում, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են, Բանկը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դիտարկումը ներառում է այն գնահատումը, արդյոք

Ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այս պայմանը: Գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը և ժամկետները,
- լծակավորման հատկանիշը,
- վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Բանկի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեզրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածությունների), և
- հատկանիշները, որոնք փոփոխում են փողի ժամանակային արժեքի համար հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերաբար վերասահմանումը:

Բանկն ունի հաստատուն տոկոսադրույքով երկարաժամկետ վարկերի պորտֆել, որոնց հետ կապված հնարավորություն ունի վերանայել տոկոսադրույքը ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխության դեպքում: Վարկառուն հնարավորություն ունի կամ համաձայնվել վերանայված տոկոսադրույքի հետ, կամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց տուգանքի: Բանկը որոշել է, որ այս վարկերի պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, քանի որ այս հնարավորությունից օգտվելու դեպքում տոկոսադրույքն այնպես է փոփոխվում, որ դառնում է փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի համար հատուցում: Փոխարենը, Բանկն այս վարկերը դիտարկում է որպես ըստ իրենց էության լողացող տոկոսադրույքով վարկեր (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (iii)):

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների, դասակարգում է ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

ii. Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Բանկը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչելիս ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված հատուցման (ներառյալ ձեռք բերված որևէ նոր ակտիվ՝ հանած ստանձնած որևէ նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտի կամ կորստի գումարի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախորդված բաժնային ներդրումային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտը/կորուստը չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում նշված արժեթղթերի ապաճանաչման ժամանակ: Ապաճանաչման պահանջները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում Բանկի կողմից ստեղծված կամ պահպանված մասնակցությունը ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Բանկը իրականացնում է գործարքներ, որոնցով փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված բոլոր կամ, ըստ էության,

բոլոր դիսկերն ու հատույցները կամ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում: Այսպիսի գործարքների օրինակներ են արժեթղթերի փոխառվածությունը և վաճառքի ու հետգնման գործարքները:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը ոչ պահպանում է, ոչ էլ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր դիսկերն ու հատույցները, և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը, Բանկը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվն այդ ֆինանսական ակտիվում իր շարունակվող ներգրավվածության չափով, որն այն չափն է, որով Բանկը ենթարկվում է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

iii. Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների վերափոխում

Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխում

Երբ ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխման արդյունքում փոխվում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքը, Բանկը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը բարեփոխումով պահանջվող փոփոխությունն արտացոլելու համար: Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխումը պահանջում է պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխություն, եթե բավարարվում են հետևյալ պայմանները.

- փոփոխությունն անհրաժեշտ է որպես բարեփոխման ուղղակի հետևանք և
- պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու նոր հիմքը տնտեսապես համարժեք է նախորդ հիմքին, այսինքն՝ անմիջապես նախքան փոփոխությունը գործող հիմքին:

Եթե ի լրումն ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխումով պահանջվող պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխությունների կատարվում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության այլ փոփոխություններ, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքն ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխումով պահանջվող փոփոխությունն արտացոլելու համար:

Այնուհետև Բանկը լրացուցիչ փոփոխությունների նկատմամբ կիրառում է պայմանների փոփոխման հաշվառմանը վերաբերող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության դրույթները:

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերափոխվում են, Բանկը գնահատում է, արդյոք վերափոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի վերափոխում»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները: Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարները, որոնք իրենցից ներկայացվում են պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ,
- մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ապաճանաչումից օգուտի կամ կորուստի մաս:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի վերափոխումը չի դիտարկվում որպես վերափոխում, եթե բխում է գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ Բանկի կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխությունների արդյունքում, եթե վարկային պայմանագրով Բանկն իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:

Բանկն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են վերափոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Բանկը գնահատում է վերափոխման նշանակալի լինելը դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն

տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Բանկը եզրահանգում է, որ վերափոխումը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշի հետ անհամապատասխանությանը:

Եթե դրամական հոսքերի վերափոխումը պայմանավորված է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա որպես կանոն վերափոխման նպատակն է առավելագույն չափով վերականգնել ակտիվը պայմանագրի սկզբնական պայմաններով, այլ ոչ՝ սկզբնավորել նոր ակտիվ նշանակալիորեն տարբեր պայմաններով: Եթե Բանկը մտադիր է այնպես վերափոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական հոսքերը, ապա այն նախ դիտարկում է, արդյոք ակտիվի մի մասը պետք է դուրս գրվի նախքան վերափոխումը կատարելը (տես ստորև ներկայացված դուրսգրման քաղաքականությունը): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և նշանակում է, որ ապաճանաչման չափանիշները միշտ չէ որ բավարարվում են նման դեպքերում: Բանկն իրականացնում է նաև որակական գնահատում՝ վերափոխման նշանակալի լինելը գնահատելու համար:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվի վերափոխումը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես վերափոխումից օգուտ կամ կորուստ շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար վերափոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Վերափոխման շրջանակում ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար կամ ստացված վճար ճշգրտում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե նման վերափոխումն իրականացվում է փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա օգուտը կամ կորուստը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ:

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում փոխառուն հնարավորություն ունի վաղաժամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց էական տուգանքի, Բանկը հաշվառում է տոկոսադրույքի վերափոխումը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի մակարդակը՝ կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերափոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ վերափոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում վերափոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և վերափոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր վերափոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

Բանկն իրականացնում է վերափոխման նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Բանկը եզրահանգում է, որ վերափոխումը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները զուտ ստացված վճարներով և զեղչված սկզբնական արդյունավետ

տոկոսադրույքով, նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի գեղչված ներկա արժեքից:

Եթե ֆինանսական պարտավորության վերափոխումը չի բավարարում ապաճանաչման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, գեղչելով վերափոխված դրամական հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող դրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար վերափոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները վերափոխման պահին: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի մնացորդային ժամանակահատվածում: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում է վերափոխված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

iv. Արժեզրկում

Տես նաև Ծանոթագրություն 37.1.2:

Բանկը ճանաչում է կորստի պահուստ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չհասնող հետևյալ ֆինանսական գործիքների համար.

- պարտքային գործիքներ հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ,
- զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալություններում,
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր և
- փոխատվության հանձնառություններ:

Բաժնային գործիքներում ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվում:

Բանկը կորստի պահուստը չափում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով, բացառությամբ հետևյալ գործիքների, որոնց համար վնասի գծով պահուստը չափվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով.

- պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք համարվում են ցածր պարտքային ռիսկ ունեցող հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և
- այլ ֆինանսական գործիքներ (բացառությամբ ֆինանսական վարձակալություններում զուտ ներդրումների), որոնց գծով պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն չի աճել սկզբնական ճանաչումից ի վեր (տես Ծանոթագրություն 37.1.2):

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ակնկալվող պարտքային կորուստների այն մասը, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտազանցման ռեպերից: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 1-ին փուլի ֆինանսական գործիքներ:

Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են այն ակնկալվող պարտքային կորուստները, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտազանցման ռեպերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 2-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ (եթե պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, բայց ֆինանսական գործիքները պարտքային առումով արժեզրկված չեն) և 3-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ (եթե ֆինանսական գործիքները պարտքային առումով արժեզրկված են):

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված գնահատականն են և չափվում է հետևյալ կերպ.

- *ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված չեն հաշվեկրու ամսաթվի դրությամբ*¹ որպես բոլոր դրամական պակասորդների ներկա արժեք (դրամական պակասորդը պայմանագրին համապատասխան Բանկին հասանելի դրամական հոսքերի և Բանկի կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունն է),
- *ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված են հաշվեկրու ամսաթվի դրությամբ*¹ որպես համախառն հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերություն,

- չօգտագործված փոխարկության հանձնառություններ՝ որպես հետևյալ նշվածների միջև տարբերության ներկա արժեք՝ պայմանագրային դրամական հոսքերի, որոնք ենթակա են վճարման Բանկին, եթե օգտագործում է փոխառությունը ստանալու իրավունքը, և այն դրամական հոսքերի, որոնք Բանկն ակնկալում է ստանալ,
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր՝ որպես այն ակնկալվող վճարումների ներկա արժեք, որոնք փոխհատուցում են տիրապետողին կրած պարտքային կորուստը՝ հանած այն գումարները, որոնք Բանկն ակնկալում է հետ ստանալ:

Տես նաև Ծանոթագրություն 37.1.2:

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերաբանակցվում են կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, գնահատվում է ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչելու անհրաժեշտությունը (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (ii)), և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափվում են հետևյալ կերպ.

- Եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասուրդի հաշվարկում (տես Ծանոթագրություն 37.1.2):
- Եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից առաջացող վերջնական դրամական հոսքեր՝ վերջինիս ապաճանաչման ժամանակ: Այս գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասուրդի հաշվարկում, որը զեղչվում է ապաճանաչման ակնկալվող ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվը՝ կիրառելով գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները և զուտ ներդրումները ֆինանսական վարձակալություններում պարտքային առումով արժեզրկված լինելու տեսանկյունից: Ֆինանսական ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված է, եթե տեղի են ունեցել մեկ կամ ավելի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն այդ ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկված լինելու ապացույցներից են հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ դիտելի տվյալները.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է պարտագանցումը կամ ժամկետանց դառնալը,
- Բանկի կողմից վարկի կամ փոխատվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Բանկն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ փոխառուն կսնանկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի, կամ
- արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը ֆինանսական դժվարությունների պատճառով:

Վարկը, որի պայմանները վերաբանակցվել են փոխառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է պարտքային առումով արժեզրկված, եթե գոյություն չունի ապացույց, որ պայմանագրային դրամական հոսքերը չստանալու ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ: Բացի այդ, ֆիզիկական անձանց տրվող վարկերի դեպքում պարտքային առումով արժեզրկված է համարվում 90 կամ ավելի օր ժամկետանց վարկը:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման պարտքային առումով արժեզրկված լինելը գնահատելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- Վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությունում:
- Վարկունակության վարկանիշային գործակալությունների գնահատումները:
- Նոր պարտքի թողարկման համար կապիտալի շուկաներ մուտք գործելու երկրի կարողությունը:
- Պարտքի պայմանների վերանայման հավանականությունը, որի արդյունքում տիրապետողները կարող են վնաս կրել պարտքը կամավոր կամ պարտադիր կերպով ներելու պատճառով:
- Գործող միջազգային աջակցման մեխանիզմները, որոնք թույլ են տալիս որպես «վերջին հնարավոր վարկատու» տվյալ երկրին տրամադրել անհրաժեշտ աջակցություն, ինչպես նաև կառավարությունների և գործակալությունների հրապարակային հայտարարություններում նշված այդ մեխանիզմները կիրառելու մտադրությունը: Սա ներառում է նշված

մեխանիզմների աշխատանքի արդյունավետության և, անկախ քաղաքական մտադրություններից, պահանջվող չափանիշները բավարարելու կարողության առկայության գնահատումը:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով կորստի պահուստը ներկայացվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հետևյալ կերպ.

- *ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ*՝ որպես նվազեցում ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից,
- *փոխարժույթի հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր*՝ սովորաբար որպես պահուստ,
- *երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է թե՛ օգտագործված և թե՛ չօգտագործված բաղադրիչ, և Բանկը չի կարող նույնականացնել փոխարժույթի հանձնառության բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներն օգտագործված բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներից առանձին*՝ Բանկը ներկայացնում է ընդհանուր կորստի պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքից: Կորստի պահուստի ավելցուկը օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ ներկայացվում է որպես պահուստ, և
- *իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ*՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կորստի պահուստ չի ճանաչվում, քանի որ այս ակտիվների համար հաշվեկշռային արժեքը վերջիններին իրական արժեքն է: Այնուամենայնիվ, կորստի պահուստը բացահայտվում և ճանաչվում է իրական արժեքի փոփոխությունների գծով պահուստում:

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի ամբողջությամբ վերցրած ֆինանսական ակտիվը կամ դրա մի մասը վերականգնելու ողջամիտ ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Բանկը որոշում է, որ փոխառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այս գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածում՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ/պարտքերի գանձման միջոցներ՝ վճարման ենթակա գումարների փոխհատուցման Բանկի ընթացակարգերի հետ համապատասխանություն ապահովելու համար:

Ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի մաս չհանդիսացող ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր

Բանկը գնահատում է, արդյոք ֆինանսական երաշխավորության պայմանագիրը հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի տարր, որը հաշվառվում է որպես այդ գործիքի բաղադրիչ, թե առանձին հաշվառվող պայմանագիր: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- արդյոք երաշխավորությունը նախատեսված է պարտքային գործիքի պայմանագրի պայմաններով,
- արդյոք երաշխավորությունը պահանջվում է պարտքային գործիքի պայմանագիրը կարգավորող օրենքներով և կանոնակարգերով,
- արդյոք երաշխավորության պայմանագիրը կնքվել է պարտքային գործիքի պայմանագրի հետ նույն ժամանակ և հաշվի առնելով վերջինիս պայմանները և
- արդյոք երաշխավորությունը տրամադրվել է փոխառուի մայր կազմակերպության կամ փոխառուի խմբի անդամ հանդիսացող որևէ այլ կազմակերպության կողմից:

Եթե Բանկը որոշում է, որ փոխառությունը հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի տարր, ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչման հետ կապված վճարվելիք ցանկացած հավելավճար հաշվառվում է որպես այդ ակտիվի ձեռքբերման գործարքի գծով ծախսում: Պարտքային գործիքի իրական արժեքը և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս Բանկը հաշվի է առնում երաշխավորությամբ ապահովվող պաշտպանության ազդեցությունը:

Եթե Բանկը որոշում է, որ փոխառությունը չի հանդիսանում պարտքային գործիքի անբաժանելի տարր, ապա այն ճանաչում է ակտիվ, որն իրենից ներկայացնում է երաշխավորության հավելավճարի գծով կանխավճար, և պարտքային կորուստների դիմաց փոխհատուցում ստանալու իրավունք: Կանխավճարի տեսքով վճարված հավելավճարի գծով ակտիվը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվը, որի համար ստացվել է երաշխավորությունը, ոչ պարտքային առումով արժեզրկված է և ոչ էլ ենթարկվել է պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի երաշխավորությունը ստանալու պահին: Այս

ակտիվները ճանաչվում են «այլ ակտիվներ» հոդվածի կազմում: Բանկը փոխհատուցման իրավունքի գծով օգուտները կամ կորուստները ներկայացնում է շահույթում կամ վնասում՝ «պարտքային ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածում:

(զ) Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ» հոդվածը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկերը, ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքերը և ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքերը (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (i)), որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(է) Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «ներդրումային արժեթղթեր» հոդվածը ներառում է.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթերը (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (i)), որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերը (տես՝ Ծանոթագրություն 4 (ե) (i)) և
- բաժնային ներդրումային արժեթղթերը, որոնք նախորոշված են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (i)):

(ը) Ավանդներ, թողարկված պարտքային արժեթղթեր և ստորադաս պարտավորություններ

Ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը և ստորադաս պարտավորությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ հանած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, և հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով, կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը պարտավորությունները նախորոշում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

(թ) Ֆինանսական երաշխավորություններ և փոխատվության հանձնառություններ

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրով Բանկից պահանջվում է կատարել սահմանված վճարումներ՝ փոխհատուցելու համար վնասը, որը կրում է այդ պայմանագրի տիրապետողը՝ որոշակի դեբիտորի կողմից պարտքային գործիքի պայմանների համաձայն վճարումը ժամանակին չկատարելու հետևանքով: Փոխատվության հանձնառություններն իրենցից ներկայացնում են նախապես սահմանված պայմաններով վարկ տրամադրելու կայուն հանձնառություններ:

Ֆինանսական երաշխավորությունները կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով փոխառություն տրամադրելու հանձնառությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում դրանք չափվում են հետևյալ նշվածներից ավելի բարձրով՝ ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված կորստի պահուստից (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (iv)) և սկզբնապես ճանաչված գումարից՝ հանած, երբ տեղին է, ՖՀՄՍ 15-ի սկզբունքներին համապատասխան ճանաչված եկամտի կուտակային գումարը:

Բանկը չունի իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող փոխատվության հանձնառություններ:

Այլ փոխատվության հանձնառությունների համար Բանկը ճանաչում է կորստի պահուստ (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (iv)) ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն:

Ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով առաջացող պարտավորությունները ներառվում են պահուստների կազմում:

(ժ) Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Վաճառքի և հետզնման պայմանագրերով («ռեպո») վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարքներ, որի դեպքում արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ պայմանագրային կողմի պարտավորությունը ներառվում է ռեպո գործարքների գծով կրեդիտորական պարտքերի կազմում: Վաճառքի և հետզնման գների տարբերությունն իրենից ներկայացնում է տոկոսային ծախս և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում ռեպո պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Հետադարձ վաճառքի պայմանագրերով («հակադարձ ռեպո») ձեռք բերված արժեթղթերը գրանցվում են որպես հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքերը: Ձեռքբերման և վերավաճառքի գների տարբերությունն իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում ռեպո պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հետադարձ վաճառքի պայմանագրով ձեռք բերված ակտիվները վաճառվում են երրորդ անձանց, արժեթղթերը վերադարձնելու պարտավորությունն արտացոլվում է որպես առևտրական նպատակով պահվող պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

(հ) Հիմնական միջոցներ

(i) Սեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետներ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

(ii) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման ամսաթվից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

- շենքեր	40 տարի
- համակարգիչներ և կապի սարքավորումներ	1-ից 7 տարի
- փոխադրամիջոցներ	8 տարի
- այլ հիմնական միջոցներ	8 տարի

(յ) Ոչ նյութական ակտիվներ

Ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաների ձեռքբերման և ներդրման ծախսումները կապիտալացվում են համապատասխան ոչ նյութական արժեքի ինքնարժեքին:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները կազմում են 1-ից 10 տարի:

(խ) Առգրավված ակտիվներ

Բանկը ճանաչում է առգրավված ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ այն ունի իրացման ամբողջական և վերջնական իրավունքներ գրավի նկատմամբ:

Առգրավված ակտիվները չափվում են հետևյալ երկու մեծությունների նվազագույնով՝ հաշվեկշռային արժեքի և իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները: Սկզբնական ճանաչման պահին առգրավված ակտիվները չափվում են այն վարկի հաշվեկշռային արժեքով, որի գծով տեղի է ունեցել պարտազանցություն՝ ներառյալ գրավի առգրավման ընթացքում կրած ծախսումները: Իրական արժեքը՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները, իրենից ներկայացնում է

գրավի գնահատված վաճառքի գինը բնականոն գործունեության ընթացքում՝ հանած հարակից վաճառքի ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո առգրավված ակտիվները վերանայվում են վաճառքի համար պահվող դասակարգման չափանիշներին համապատասխանելու տեսանկյունից և համապատասխանաբար վերադասակարգվում են չափանիշները բավարարելու դեպքում:

Առգրավված ակտիվների օտարումից օգուտը և կորուստը ճանաչվում են զուտ հիմունքով «Այլ գործառնական եկամուտ» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

(ծ) Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկված լինելու հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, և օգտագործման արժեքից առավելագույնը:

Օգտագործման արժեքը գնահատելիս գնահատված ապագա դրամական հոսքերը զեղչվում են մինչև իրենց ներկա արժեքը՝ օգտագործելով զեղչման մինչև հարկումը դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և ակտիվին հատուկ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքներից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքներ չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե տեղի են ունեցել փոփոխություններ փոխհատուցվող գումարը որոշելիս օգտագործված գնահատականներում: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ (առանց համապատասխան մաշվածության կամ ամորտիզացիայի), եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

(կ) Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Բանկն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են զեղչելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը զեղչման մինչև հարկումը դրույքով, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը:

(հ) Բաժնետիրական կապիտալ

(i) Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում՝ առանց հարկերի:

(ii) Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Բանկի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Սովորական բաժնետոմսերի գծով շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակաշրջանում, երբ հայտարարվում են:

(ծ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հոդվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ գործարքներին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել տարվա հարկվող եկամտի գծով՝ կիրառելով այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով որոշվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկ չի ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ բիզնեսի միավորում չհանդիսացող գործարքի արդյունքում, որն ազդեցություն չունի ո՛չ հաշվապահական և ո՛չ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ ճանաչվում են չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային զեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ Բանկն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Ապագա հարկվող շահույթը որոշվում է հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների մարումից առաջացող գումարի հիման վրա: Եթե հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարը բավարար չէ հետաձգված հարկային ակտիվն ամբողջությամբ ճանաչելու համար, դիտարկվում է գոյություն ունեցող ժամանակավոր տարբերությունների մարումներով ճշգրտված ապագա հարկվող շահույթը, որը որոշվում է Բանկի գործարար ծրագրերի հիման վրա: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի: Այս նվազեցումները վերականգնվում են, եթե մեծանում է ապագա հարկվող շահույթ ստանալու հավանականությունը:

Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերագնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում են այն չափով, որով հավանական է, որ Բանկն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող է դրանք օգտագործվել:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

(Ճ) Վարձակալություն

Պայմանագրի սկզբում Բանկը գնահատում է արդյոք պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն: Պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն, եթե այդ պայմանագրով հատուցման դիմաց՝ որպես փոխանակում որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը: Գնահատելու համար, թե արդյոք պայմանագրով փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը, Բանկն օգտագործում է ՖՀՄՄ 16-ի վարձակալության սահմանումը:

(i) Բանկը՝ որպես վարձակալ

Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի սկզբում կամ փոփոխության դեպքում, Բանկը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչի վրա՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը:

Բանկը ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ներառում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական գումարը՝ ճշգրտված վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարների մասով, գումարած կրած սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումները և հիմքում ընկած ակտիվի ապատեղակայման և քանդման, կամ վերջինիս վերականգնման, կամ դրա զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման գնահատված ծախսումները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումները:

Հետագայում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային հիմունքով՝ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև ժամկետի ավարտը, եթե վարձակալությամբ Բանկին չեն փոխանցվում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի ավարտին, կամ եթե ակտիվի օգտագործման իրավունքի արժեքը չի արտացոլում, որ Բանկը կիրառածի գնման օպցիոնը: Այդ դեպքում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմքում ընկած ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում, որը որոշվում է նույն հիմունքով, որը կիրառվում է հիմնական միջոցների համար: Բացի այդ, օգտագործման իրավունքի ձևով

ակտիվը պարբերաբար նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով, վերջիններիս առկայության դեպքում, և ճշգրտվում է վարձակալության գծով պարտավորության որոշ վերաչափումների մասով:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այն վարձավճարների ներկա արժեքով, որոնք չեն վճարվել մեկնարկի ամսաթվին՝ զեղչված վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով, կամ Բանկի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով, եթե այդ դրույքը չի կարելի հեշտությամբ որոշել: Որպես կանոն, Բանկը որպես զեղչման դրույք կիրառում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Բանկը որոշում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, հիմք ընդունելով տարբեր արտաքին ֆինանսական աղբյուրներից ստացված տոկոսադրույքները, և կատարում է որոշ ճշգրտումներ արտացոլելու համար վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվում են հետևյալ վարձավճարները.

- հաստատուն վճարումները, ներառյալ ըստ էության հաստատուն վճարումները,
- վարձակալության փոփոխուն վճարումները, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, և որոնք սկզբնապես չափվել են՝ կիրառելով մեկնարկի ամսաթվին գործող ինդեքսը կամ դրույքը,
- գումարները, որոնք, ինչպես ակնկալվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և
- գնման օպցիոնի իրագործման գինը, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ կիրագործի այդ օպցիոնը, վարձավճարներն օպցիոնով նախատեսված նորացման ժամանակաշրջանի համար, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ կիրագործի այդ երկարաձգման օպցիոնը, ինչպես նաև վարձակալությունը դադարեցնելու հետ կապված տուգանքները, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ վաղաժամ չի դադարեցնի վարձակալությունը:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը չափվում է ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Այն վերաչափվում է, եթե առկա է ապագա վարձավճարների փոփոխություն՝ որպես ինդեքսի կամ դրույքի փոփոխության արդյունք, առկա է մնացորդային արժեքի երաշխիքի շրջանակներում վճարման ենթակա գումարների Բանկի գնահատականի փոփոխություն, եթե Բանկը փոխում է գնման, երկարաձգման կամ դադարեցման օպցիոնն իրագործելու իր գնահատականը, կամ եթե առկա է վերանայված ըստ էության հաստատուն վարձավճար:

Եթե վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է այս եղանակով, կատարվում է համապատասխան ճշգրտում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի գծով, կամ գրանցվում է շահույթում կամ վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև զրո:

Ներդրումային գույքի սահմանմանը չհամապատասխանող օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները Բանկը ներկայացնում է հիմնական միջոցների կազմում, իսկ վարձակալության գծով պարտավորությունները՝ այլ պարտավորությունների կազմում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Բանկը որոշել է չճանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ փոքրարժեք ակտիվների և կարճաժամկետ վարձակալությունների, այդ թվում բանկումատների համար: Այս վարձակալությունների գծով վարձավճարները Բանկը ճանաչում է որպես ծախս գծային մեթոդով՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

5 Զուտ տոկոսային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
Հաճախորդներին տրված վարկեր	5,373,080	4,129,042
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	984,288	524,746
Հակադարձ ռեպո գործառնություններ	752,239	641,009
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	432,045	210,751
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	1,034,200	707,385
Այլ	2,020	1,447
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	8,577,872	6,214,380
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	2,947,583	2,171,839
Ռեպո գործառնություններ	159,360	2,526
Ստորադաս փոխառություն	90,474	87,100
Այլ փոխառություններ	883,684	534,450
Թողարկված պարատոմսեր	351,506	185,242
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	39,023	784
Տոկոսային ծախս վարձակալության գծով	30,526	29,814
Այլ	-	228
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	4,502,156	3,011,983

6 Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով զուտ ծախս

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
Կանխիկ և անկանխիկ գործառնությունների գծով ծախսեր	567,706	695,012
Վճարային քարտերով գործառնություններ	1,777,332	1,099,013
Դրամական փոխանցումներ	123,760	152,177
Հաշիվների սպասարկում և հեռավար համակարգի ծառայություններ	121,078	79,315
Այլ	25,131	14,362
Երաշխիքների և ակրեդիտիվների թողարկում	41,236	11,825
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	2,656,243	2,051,704
Վճարային քարտերով գործառնություններ	1,518,244	798,544
Կանխիկ և անկանխիկ գործառնությունների գծով ծախսեր	647,146	667,624
Դրամական փոխանցումներ	50,641	72,532
Այլ	15,035	3,897

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	2,231,066	1,542,597

7 Զուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
Զուտ օգուտ սփոթ գործարքներից	1,881,162	2,530,497
Զուտ օգուտ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից	1,729	418,523
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	1,882,891	2,949,020

8 Այլ գործառնական եկամուտներ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	137,728	86,644
Այլ ակտիվների վաճառքից զուտ եկամուտ	1,333	158
Դատական տուրքերի վերադարձ	4,335	7,247
Այլ	5,141	29,268
Ընդամենը այլ գործառնական եկամուտներ	148,537	123,317

9 Այլ գործառնական ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի գծով ծախսեր	184,603	117,194
Վարկերի վաղաժամկետ մարումից վերադարձման ծախսեր	3,592	7,319
Ինկասացիոն ծախսեր	40,759	11,571
Ֆինանսական հաշտարարի գծով ծախսեր	11,141	8,701
Հետվճարների գծով ծախսեր	25,679	17,421
Վարկային ռեզիստորի և այլ գործառնական համակարգերի օգտագործման ծախսեր	29,023	25,385
Քարտերի անվանագրման և առաքման ծախսեր	7,681	8,393
Վարկերի զիջման ծախսեր	-	711
Բրոքերային ծառայությունների գծով ծախսեր	5,043	3,913

Հազար ՀՀ դրամ

Պահառուական ծառայությունների գծով ծախսեր
Այլ
Ընդամենը այլ գործառնական ծախսեր

2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
8,728	5,653
53,801	42,290
370,050	248,551

10 Արժեզրկման ծախս

Հազար ՀՀ դրամ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով
չափվող ներդրումային արժեթղթեր
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ
Այլ ակտիվներ
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր
Ընդամենը արժեզրկման ծախս

2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
24,866	(20,251)
996	(817)
135,893	9,950
9,559	(6,037)
17,008	17,832
(346,063)	117,949
1,369	(6,364)
19,733	11,738
(136,639)	124,000

11 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ

Աշխատակիցների հատուցումներ ներառյալ դրանց վերաբերող հարկերը
Անձնակազմի ուսուցման ծախսեր
Անձնակազմի գծով այլ ծախսեր
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր

2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
1,637,109	948,437
14,179	7,385
26,020	21,392
1,677,308	977,214

12 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
Գովազդ և հասարակայնության հետ կապեր	99,165	86,164
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	24,184	13,975
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	74,906	57,898
Ակտիվների կարճաժամկետ վարձակալության ծախսեր	20,772	16,311
Ոչ նյութական ակտիվների սպասարկման ծախսեր	183,551	112,568
Անվտանգության գծով ծախսեր	28,576	26,725
Գրասենյակային ծախսեր	14,270	20,414
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	42,086	23,292
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	31,863	29,386
Ներկայացուցչական և կազմակերպչական ծախսեր	30,020	27,945
Ապահովագրության գծով ծախսեր	19,555	17,655
Վարկերի վերադարձման գծով ծախսեր	26,146	42,045
Այլ	23,467	20,885
Ընդամենը այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	618,561	495,263

13 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	758,397	790,073
Հետաձգված հարկ	(57,818)	(9,185)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	700,579	780,888

2024թ-ին ընթացիկ հարկի գծով կիրառելի հարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2023թ-ին՝ 18%)

Արդյունավետ հարկային դրույքաչափի համադրում դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	3,706,903		4,715,089	
Շահութահարկ՝ 18% դրույքաչափով	667,243	18.0	848,716	18.0
(Զհարկվող եկամուտներ)/Չնվազեցվող	30,845	0.8	8,717	0.2

Հազար ՀՀ դրամ	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Ցախսեր				
Արտարժույթի (դրական)/բացասական փոխարժեքային տարբերություն	2,491	0.1	(75,709)	(1.6)
Չուտ (օգուտ)/վնաս ածանցյալ գործիքների վերագնահատումից	-	-	(836)	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	700,579	18.9	780,888	16.6

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլելու նպատակով որոշված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ և զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն համապատասխանաբար 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Գործող հարկային օրենսդրության համաձայն՝ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները մարման ժամկետ չունեն:

Ստորև ներկայացված են ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխությունները 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում:

Հազար ՀՀ դրամ	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված			31 մարտի 2024		
	1 հունվարի 2024	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Զուտ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավորություն
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(10,421)	4,476	-	(5,945)	-	(5,945)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	573	179	-	752	752	-
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(3,045)	16,869	-	13,824	13,824	-
Ներդրումային արժեթղթեր	173,145	2,919	(244,730)	(68,666)	-	(68,666)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(706,928)	(58,238)	-	(765,166)	-	(765,166)
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(911,085)	6,922	-	(904,163)	-	(904,163)
Այլ ակտիվներ	3,977	(20,317)	-	(16,340)	-	(16,340)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	(14,220)	2,903	-	(11,317)	-	(11,317)
Այլ փոխառություններ	(59,490)	8,426	-	(51,064)	-	(51,064)
Ստորադաս փոխառություններ	-	-	-	-	-	-

Հազար ՀՀ դրամ

	1 հունվարի 2024	Շահույթ ում կամ վնասում ճանաչվ ած	Այլ համապարփ ակ ֆինանսակ ան արդյունքում ճանաչված	31 մարտի 2024		
				Ջուտ	Հետաձգ ված հարկայի ն ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավորություն
Այլ պարտավորություններ	75,442	93,679	-	169,121	169,121	-
Հաջորդ ժամանակաշրջան փոխանցված հարկային վնաս	-	-	-	-	-	-
Հետաձգված հարկային ակտիվ/պարտավորություն	(1,452,052)	57,818	(244,730)	(1,638,965)	183,697	(1,822,661)

Հազար ՀՀ դրամ

	1 հունվարի 2023	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2023		
				Ջուտ	Հետաձգ ված հարկայի ն ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավորություն
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(6,325)	(4,096)	-	(10,421)	-	(10,421)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	(590)	1,163	-	573	573	-
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	3,882	(6,927)	-	(3,045)	-	(3,045)
Ներդրումային արժեթղթեր Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	377,668	(3,799)	(200,724)	173,145	173,145	-
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(584,252)	(122,676)	-	(706,928)	-	(706,928)
Այլ ակտիվներ	(704,526)	(206,559)	-	(911,085)	-	(911,085)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	(10,638)	14,615	-	3,977	3,977	-
Այլ փոխառություններ	(8,603)	(5,617)	-	(14,220)	-	(14,220)
Ստորադաս փոխառություններ	(33,646)	(25,844)	-	(59,490)	-	(59,490)
Այլ պարտավորություններ	-	-	-	-	-	-
Այլ պարտավորություններ	(3,400)	78,842	-	75,442	75,442	-
Հետաձգված հարկային ակտիվ/պարտավորություն	(970,430)	(280,898)	(200,724)	(1,452,052)	253,137	(1,705,189)

Հետաձգված հարկի կիրառելի դրույքը կազմում է 18 % (2023: 18%)

14 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ

	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	18,443,266	34,298,539
Դրամական միջոցներ դրամարկղում	29,778,513	20,752,867
Նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում	9,674,336	5,901,341
Ընդամենը համախառն դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	57,896,115	60,952,747
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(39,880)	(15,014)
Ընդամենը զուտ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	60,937,733	71,384,322

Պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտվում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշներից:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ և չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկն չունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող բանկ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես), որի մնացորդները գերազանցում է Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
	Փուլ 1	Փուլ 1
Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	15,014	32,651
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում ներառյալ մարումները	(15,014)	(32,651)
Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	39,880	12,400
Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ	39,880	12,400

15 Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ

Հազար ՀՀ դրամ

	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր բանկերի հետ	306,911	411,943
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր այլ ֆինասական կազմակերպությունների հետ	33,055,765	29,847,012
	33,362,676	30,258,955
Արժեզրկումից պահուստներ հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարների գծով	(10,720)	(9,724)
Ընդամենը հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	33,351,956	30,249,231

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկն չունի պայմանագրային կողմ (2023թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ չունի), որի մնացորդները գերազանցում է Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

Պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտվում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշներից:

Հակադարձ ռեպո համաձայնագրերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2024թ. մարտի 31-ին	2023թ. մարտի 31-ին
	ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
	Փուլ 1	Փուլ 1
Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	9,724	16,169
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում ներառյալ մարումները	(8,728)	(16,986)
Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	9,724	16,169
Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ	10,720	15,352

Հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի համախառն արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024		31 դեկտեմբերի 2023	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը
ՀՀ պետական և կորպորատիվ պարտատուներ	36,283,230	33,362,676	28,865,885	27,049,518
Ընդամենը գրավադրված ակտիվներ և հակադարձ ռեպո պայմանագրերով տրամադրված վարկեր	36,283,230	33,362,676	28,865,885	27,049,518

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի հակադարձ ռեպո պայմանագրերով որպես գրավ ստացած և ռեպո պայմանագրերի ներքո վերագրավադրված արժեթղթեր (2023թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես):

16 Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Բանկերին տրամադրված վարկեր	9,623,796	7,110,550
Բանկերում ներդրված ժամկետային ավանդներ	2,653,091	4,022,705
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	26,375,301	26,046,345
Դեպոնացված միջոցներ այլ բանկերում	153,872	93,338
Կարճաժամկետ պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,074,955	3,615,293
Կանոնավոր գնման պայմանագրեր – սփոթ գործարքներ արտարժույթով	-	201
	39,881,015	40,888,432
Արժեզրկումից պահուստներ բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով	(259,550)	(123,657)
Ընդամենը բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ տրված վարկեր և փոխատվություններ	39,621,465	40,764,775

Վարկային քարտերով գործառնությունների համար ՀՀ ԿԲ-ում դեպոնացված միջոցը ոչ տոկոսակիր ավանդ է, որը հաշվարկվում է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կանոնակարգերի համաձայն և որի ելքագրումը սահմանափակված է:

Բանկերից պահանջվում է ՀՀ ԿԲ-ում պահել կանխիկ ավանդ (պարտադիր պահուստ) ներգրավված միջոցների համար: ՀՀ դրամով ներգրավված միջոցների համար պարտադիր պահուստը կազմում է 4% և ամբողջությամբ պահվում է ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ներգրավված միջոցների համար պարտադիր պահուստը կազմում է 18%, որից 6%-ը պահվում է ՀՀ դրամով, իսկ 12%-ը՝ ներգրավված միջոցների համապատասխան: ՀՀ դրամով պահվող ավանդը ելքագրելու Բանկի իրավունքը չի սահմանափակվում օրենսդրությամբ, սակայն եթե Բանկը չի ապահովում պահուստի նվազագույն միջին ամսական գումարը, վերջինիս նկատմամբ կարող են կիրառվել պատժամիջոցներ: ՀՀ դրամով պահվող պարտադիր պահուստները դասակարգվում են որպես դրամական միջոցներ և դրանց դրամական համարժեքներ:

Արտարժույթով պահվող պարտադիր պահուստի համար Բանկն պարտավոր է ապահովել նվազագույն օրական մնացորդ: Այս պահուստները չեն համարվում դրամական միջոցներ և դրանց դրամական համարժեքներ և ներառված են բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի և փոխատվությունների կազմում:

Դեպոնացված գումարը բանկերում իրենից ներկայացնում է Master Card վճարային համակարգում անդամակցության դիմաց ստեղծված ավանդ:

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի 1 պայմանագրային կողմ բանկ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես), որի մնացորդները գերազանցում է Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը՝ 7,495,927 հազար ՀՀ դրամ մնացորդային արժեքով:

Բանկերի տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
	Փուլ 1	Փուլ 1
Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	123,657	38,151
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում ներառյալ մարումները	(104,947)	(11,835)
Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	240,840	21,785
Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ	259,550	48,101

17 Ներդրումային արժեթղթեր

Ամորփիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
<i>Ամորփիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր</i>		
Պետական պարտատոմսեր	39,629,563	45,197,751
Ոչ պետական պարտատոմսեր	4,080,007	4,034,302
Արժեզրկումից պահուստ	(107,920)	(90,912)
Ընդամենը ամորփիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր	43,601,650	49,141,141

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
	Փուլ 1	Փուլ 1
Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	90,912	51,015
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում ներառյալ մարումները	16,630	(26,118)
Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	378	43,950
Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ	107,920	68,847

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերն ըստ եկամտաբերության և մարմանը մնացած ժամկետների.

Հազար ՀՀ դրամ

	31 մարտի 2024		31 դեկտեմբերի 2023	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
Պետական պարտատոմսեր	5.4-12.0	2024-2031	5.4-12.0	2023-2031
Ոչ պետական պարտատոմսեր	9.0-11.5	2025-2026	9.0-11.5	2025-2026

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ

	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր</i>		
Պետական պարտատոմսեր	38,533,920	30,190,240
Ոչ պետական պարտատոմսեր	312,179	320,080
Բաժնային գործիքներ	242,825	42,825
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	39,088,924	30,553,145

Հերգնման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Պետական պարտատոմսեր	4,181,208	6,181,126
---------------------	-----------	-----------

Հազար ՀՀ դրամ

Ընդամենը հետզնման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
	4,181,208	6,181,126

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող, ներառյալ հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
	Փուլ 1	Փուլ 1
Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	75,552	56,044
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում ներառյալ մարումները	1,518	(23,969)
Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	8,041	17,932
Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ	85,111	50,007

Վերոնշյալ կորուստների գծով պահուստները չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, քանի որ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող և հետզնման պայմանագրերով գրավադրված պարտքային գործիքների հաշվեկշռային արժեքը հենց իրենց իրական արժեքն է:

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Բանկը ժամանակաշրջանի ընթացքում ամորտիզացված արժեքով չափվող որևէ ֆինանսական ակտիվ չի վերադասակարգել որպես իրական արժեքով չափվող:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերն ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և մարմանը մնացած ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ

	31 մարտի 2024		31 դեկտեմբերի 2023	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
Պետական պարտատոմսեր	9.8-11.7	2024-2037	9.8-11.7	2024-2037
Ոչ պետական պարտատոմսեր	12.0	2025	12.0	2025

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերում ներառված բաժնային չգնանշվող արժեթղթերը ներկայացվում են ստորև.

Անվանումը	Գրանցման երկիրը	Վերահսկվող %		Հազար ՀՀ դրամ	
		31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
ԱրՔա	Հայաստանի Հանրապետություն	1.25	1.25	10,717	10,717
ԱՔՌԱ Քրեդիտ Ռեփորթինգ	Հայաստանի Հանրապետություն	5.90	5.90	32,108	32,108
«ԵՍ ԵՄ» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	8.33	-	200,000	-
				242,825	42,825

Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ այս գործիքների գնահատված իրական արժեքը մոտարկում է դրանց սկզբնական արժեքին 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

18 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր		
Խոշոր ընկերություններին տրված վարկեր	36,832,899	43,829,383
Փոքր և միջին ընկերություններին տրված վարկեր	58,921,662	59,356,138
Վարկային և ներդրումային ընկերություններին տրամադրված վարկեր	7,604,356	7,849,754
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	103,358,917	111,035,275
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր		
Հիփոթեքային վարկեր	74,662,104	72,730,593
Սպառողական վարկեր	31,498,926	28,593,677
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	106,161,030	101,324,270
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող համախառն վարկեր	209,519,947	212,359,545
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր	3,511,496	3,002,924
Անկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(3,421,256)	(3,611,104)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր և փոխատվություններ	209,610,187	211,751,365

Վերոնշյալ աղյուսակում անկալվող պարտքային կորուստների պահուստները ներառում են նաև որոշ վարկային պարտավորվածությունների գծով անկալվող պարտքային կորուստները (վճարային քարտեր և օվերդրաֆտներ), քանզի Բանկը չի կարող առանձնացնել վարկային պարտավորվածության բաղադրիչը ֆինանսական գործիքների բաղադրիչից:

2024թ.-ի մարտի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի վարկառուներ, որոնց, այդ թվում նրանց հետ կապակցված անձանց տրամադրված վարկերի մնացորդները գերազանցում է Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես):

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2024թ. մարտի 31-ին և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

Հազար ՀՀ դրամ

	31 մարտի 2024			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	102,519,544	1,774,780	6,740,951	111,035,275
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	21,339,012	-	-	21,339,012
Մարված ակտիվներ	(26,219,205)	(208,469)	(153,255)	(26,580,929)
- Փոխանցում Փուլ 1	1,726,692	(1,726,692)	-	-
- Փոխանցում Փուլ 2	(1,767,012)	1,767,012	-	-
- Փոխանցում Փուլ 3	-	(3,557)	3,557	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	(2,586,202)	192,272	(114,646)	(2,508,576)
Վերականգնում	-	-	84,266	84,266
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(10,131)	(10,131)
Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ	95,012,829	1,795,346	6,550,742	103,358,917

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2023			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	80,417,120	2,871,051	3,816,454	87,104,625
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	133,472,428	-	-	133,472,428
Մարված ակտիվներ	(107,104,642)	(484,993)	(779,081)	(108,368,716)
- Փոխանցում Փուլ 1	410,485	(406,442)	(4,043)	-
- Փոխանցում Փուլ 2	(1,825,557)	1,856,571	(31,014)	-
- Փոխանցում Փուլ 3	(26,837)	(2,430,171)	2,457,008	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	(2,823,453)	368,764	1,257,715	(1,196,974)
Վերականգնում	-	-	335,277	335,277
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(311,365)	(311,365)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	102,519,544	1,774,780	6,740,951	111,035,275

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2024թ. մարտի 31 և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

Հազար ՀՀ դրամ

	31 մարտի 2024			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	100,477,732	388,590	457,948	101,324,270
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	14,381,615	-		14,381,615
Մարված ակտիվներ	(8,650,366)	(203,960)	(22,828)	(8,877,154)
- Փոխանցում Փուլ 1	59,459	(56,434)	(3,025)	-
- Փոխանցում Փուլ 2	(211,036)	211,858	(822)	-
- Փոխանցում Փուլ 3	(69,071)	(191,056)	260,127	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերա	(732,543)	183,510	(200,748)	(749,781)
Վերականգնում	-	-	336,988	336,988
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(254,908)	(254,908)
Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ	105,255,790	332,508	572,732	106,161,030

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2023			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	75,818,856	460,117	813,610	77,092,583
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	82,119,239	-		82,119,239
Մարված ակտիվներ	(49,983,323)	(1,127,860)	(273,449)	(51,384,632)
- Փոխանցում Փուլ 1	244,018	(196,508)	(47,510)	-
- Փոխանցում Փուլ 2	(319,590)	351,967	(32,377)	-
- Փոխանցում Փուլ 3	(448,888)	(81,313)	530,201	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերազնահատումից	(6,952,580)	982,187	(776,475)	(6,746,868)
Վերականգնում	-	-	1,370,094	1,370,094
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(1,126,146)	(1,126,146)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	100,477,732	388,590	457,948	101,324,270

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է իրավաբանական անձանց տրված վարկերի գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2024թ. և 2023թ. մարտի 31-ին ավարտված ժամանակահատվածների համար:

Հազար ՀՀ դրամ

Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր

Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ

Տարեսկզբի մնացորդում ճանաչված ֆինանսական ակտիվների փոփոխություններ՝

- Փոխանցում Փուլ 1

- Փոխանցում Փուլ 2

- Փոխանցում Փուլ 3

Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում ներառյալ մարումները

Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում

Վերականգնում

Դուրսգրում տարվա ընթացքում

Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ

2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	504,941	21,432	2,476,762	3,003,135
Տարեսկզբի մնացորդում ճանաչված ֆինանսական ակտիվների փոփոխություններ՝				
- Փոխանցում Փուլ 1	12,931	(12,931)	-	-
- Փոխանցում Փուլ 2	(6,758)	6,758	-	-
- Փոխանցում Փուլ 3	-	-	-	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում ներառյալ մարումները	(146,159)	28,921	(178,730)	(295,968)
Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	41,576	-	-	41,576
Վերականգնում	-	-	84,266	84,266
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(10,131)	(10,131)
Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ	406,531	44,180	2,372,167	2,822,878

Հազար ՀՀ դրամ

Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր

Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ

Տարեսկզբի մնացորդում ճանաչված ֆինանսական ակտիվների փոփոխություններ՝

- Փոխանցում Փուլ 1

- Փոխանցում Փուլ 2

- Փոխանցում Փուլ 3

Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում ներառյալ մարումները

Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում

Վերականգնում

Դուրսգրում տարվա ընթացքում

Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ

2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	312,865	242,688	1,284,491	1,840,044
Տարեսկզբի մնացորդում ճանաչված ֆինանսական ակտիվների փոփոխություններ՝				
- Փոխանցում Փուլ 1	-	-	-	-
- Փոխանցում Փուլ 2	-	3,357	(3,357)	-
- Փոխանցում Փուլ 3	(4)	(527)	531	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում ներառյալ մարումները	(49,161)	(67,603)	160,749	43,985
Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	23,736	-	-	23,736
Վերականգնում	-	-	(6,595)	(6,595)
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(151,256)	(151,256)
Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ	287,436	177,915	1,284,563	1,749,914

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2024թ. և 2023թ. մարտի 31-ին ավարտված ժամանակահատվածների համար:

Հազար ՀՀ դրամ

Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր

Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ
 Տարեսկզբի մնացորդում ճանաչված ֆինանսական ակտիվների փոփոխություններ՝
 - Փոխանցում Փուլ 1
 - Փոխանցում Փուլ 2
 - Փոխանցում Փուլ 3
 Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում ներառյալ մարումները
 Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում
 Վերականգնում
 Դուրսգրում տարվա ընթացքում
Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ

2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
	341,010	84,025	175,528	600,563
	16,327	(13,560)	(2,767)	-
	(4,178)	4,875	(697)	-
	(6,049)	(36,083)	42,132	-
	(62,257)	32,844	(99,142)	(128,555)
	37,084	-	-	37,084
	-	-	336,988	336,988
	-	-	(254,908)	(254,908)
	321,937	72,101	197,134	591,172

Հազար ՀՀ դրամ

Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր

Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ
 Տարեսկզբի մնացորդում ճանաչված ֆինանսական ակտիվների փոփոխություններ՝
 - Փոխանցում Փուլ 1
 - Փոխանցում Փուլ 2
 - Փոխանցում Փուլ 3
 Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում ներառյալ մարումները
 Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում
 Վերականգնում
 Դուրսգրում տարվա ընթացքում
Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ

2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
	431,538	139,658	334,474	905,670
	16,524	(16,524)	-	-
	(2,342)	22,327	(19,985)	-
	(1,842)	(33,999)	35,841	-
	(40,116)	28,261	6,298	(5,557)
	55,430	348	-	55,778
	-	-	254,251	254,251
	-	-	(298,632)	(298,632)
	459,199	140,071	312,247	911,517

Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակը

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ: Ներքին վարկանշավորման մոդելի հիման վրա հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների պարտքային որակի վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 37.1.2-ում:

	31 մարտի 2024			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Խոշոր ընկերություններին տրված վարկեր</i>				
ոչ ժամկետանց	31,473,772	-	496,276	31,970,048
մինչև 30 օր ժամկետանց	-	-	-	-
ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	-	-	-
ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	4,862,851	4,862,851
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	31,473,772	-	5,359,127	36,832,899
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(140,019)	-	(2,189,823)	(2,329,842)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	31,333,753	-	3,169,304	34,503,057
<i>Փոքր և միջին ընկերություններին տրված վարկեր</i>				
ոչ ժամկետանց	55,925,147	1,661,400	-	57,586,547
մինչև 30 օր ժամկետանց	9,554	88,498	-	98,052
ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	45,448	-	45,448
ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	1,191,615	1,191,615
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	55,934,701	1,795,346	1,191,615	58,921,662
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(132,333)	(44,180)	(182,344)	(358,857)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	55,802,368	1,751,166	1,009,271	58,562,805
<i>Վարկային և ներդրումային ընկերություններին տրամադրված վարկեր</i>				
ոչ ժամկետանց	7,604,356	-	-	7,604,356
մինչև 30 օր ժամկետանց	-	-	-	-
ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	-	-	-
ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	-	-
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	7,604,356	-	-	7,604,356
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(134,179)	-	-	(134,179)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	7,470,177	-	-	7,470,177
<i>Հիփոթեքային վարկեր</i>				
ոչ ժամկետանց	74,091,696	119,779	294,931	74,506,406
մինչև 30 օր ժամկետանց	18,882	23,807	-	42,689
ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	22,652	-	22,652
ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	90,357	90,357
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	74,110,578	166,238	385,288	74,662,104
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(39,585)	(24,492)	(81,252)	(145,329)

31 մարտի 2024

	<u>Փուլ 1</u>	<u>Փուլ 2</u>	<u>Փուլ 3</u>	<u>Ընդամենը</u>
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	74,070,993	141,746	304,036	74,516,775
<i>Սպառողական վարկեր</i>				
ոչ ժամկետանց	31,033,710	76,245	1,568	31,111,523
մինչև 30 օր ժամկետանց	111,502	4,889	-	116,391
ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	85,136	-	85,136
ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	185,876	185,876
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	31,145,212	166,270	187,444	31,498,926
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(282,352)	(47,609)	(115,882)	(445,843)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	30,862,860	118,661	71,562	31,053,083
Ընդամենը համախառն վարկեր հաճախորդներին	200,268,619	2,127,854	7,123,474	209,519,947
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր և փոխատվություններ	199,540,151	2,011,573	4,554,173	206,105,897

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	31 դեկտեմբերի 2023			
	<u>Փուլ 1</u>	<u>Փուլ 2</u>	<u>Փուլ 3</u>	<u>Ընդամենը</u>
<i>Խոշոր ընկերություններին տրված վարկեր</i>				
- ոչ ժամկետանց	36,464,183	1,724,724	552,259	38,741,166
- ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	-	2,042,779	2,042,779
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	3,045,438	3,045,438
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	36,464,183	1,724,724	5,640,476	43,829,383
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(246,811)	(12,233)	(2,347,412)	(2,606,456)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	36,217,372	1,712,491	3,293,064	41,222,927
<i>Փոքր և միջին ընկերություններին տրված վարկեր</i>				
- ոչ ժամկետանց	58,198,344	22,892	-	58,221,236
- մինչև 30 օր ժամկետանց	7,263	26,768	-	34,031
- ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	396	10,994	11,390
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	1,089,481	1,089,481
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	58,205,607	50,056	1,100,475	59,356,138
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(157,601)	(9,199)	(129,350)	(296,150)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	58,048,006	40,857	971,125	59,059,988
<i>Վարկային և ներդրումային ընկերություններին տրամադրված վարկեր</i>				
- ոչ ժամկետանց	7,849,754	-	-	7,849,754
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	7,849,754	-	-	7,849,754
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(100,529)	-	-	(100,529)

	<u>Փուլ 1</u>	<u>Փուլ 2</u>	<u>Փուլ 3</u>	<u>Ընդամենը</u>
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	7,749,225	-	-	7,749,225
<i>Հիփոթեքային վարկեր</i>				
- ոչ ժամկետանց	72,221,297	158,193	199,101	72,578,591
- մինչև 30 օր ժամկետանց	11,315	23,017	13,678	48,010
- ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	41,403	-	41,403
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	62,589	62,589
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	72,232,612	222,613	275,368	72,730,593
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(39,537)	(26,080)	(57,247)	(122,864)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	72,193,075	196,533	218,121	72,607,729
<i>Սպառողական վարկեր</i>				
- ոչ ժամկետանց	28,116,824	60,189	440	28,177,453
- մինչև 30 օր ժամկետանց	128,296	10,281	-	138,577
- ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	95,238	751	95,989
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	269	181,389	181,658
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	28,245,120	165,977	182,580	28,593,677
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(301,473)	(57,945)	(118,281)	(477,699)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	27,943,647	108,032	64,299	28,115,978
Ընդամենը համախառն վարկեր հաճախորդներին	202,997,276	2,163,370	7,198,899	212,359,545
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր և փոխատվություններ	202,151,325	2,057,913	4,546,609	208,755,847

Վարկային պորտֆելի աշխարհագրական և ըստ տեսության ճյուղերի վերլուծություն

Վարկերը տրամադրվել են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում գործունեություն իրականացնող հաճախորդներին.

	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Առևտուր	25,319,101	27,048,229
Շինարարություն	24,293,486	24,585,775
Արդյունաբերություն	14,348,762	18,669,843
Ֆինանսներ և ներդրումներ	7,604,356	7,849,754
Էներգետիկայի բնագավառ	6,481,535	6,847,592
Տրանսպորտ և կապ	6,175,397	6,400,752
Սննդի և խմիչքի արտադրություն	5,050,257	5,364,183
Հյուրանոցային ոլորտ և հանրային սնունդ	6,149,424	6,289,663
Մշակույթ և հանգիստ	3,990,268	4,256,944
Գյուղատնտեսություն	1,834,292	1,786,846
Այլ	2,112,039	1,935,694
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	<u>106,161,030</u>	<u>101,324,270</u>
	209,519,947	212,359,545
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	<u>(3,414,050)</u>	<u>(3,603,698)</u>
	<u>206,105,897</u>	<u>208,755,847</u>

Ներքին վարկանշավորման մոդելի հիման վրա հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառվածությունների պարտքային որակի վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 37.1.2-ում:

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ 25,878,091 հազար դրամ ընդհանուր գումարով հաճախորդներին տրված վարկերը (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 25,020,485 հազար դրամ) ծառայում են որպես գրավ այլ փոխառությունների դիմաց:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառվածությունների ժամկետային վերլուծությունը ներկայացված է 36 ծանոթագրությունում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառվածությունների պարտքային, փոխարժեքային և տոկոսադրույքային վերլուծությունը բացահայտված է 37 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 33 ծանոթագրությունում:

19 Հիմնական միջոցներ

Հազար ՀՀ դրամ

	Հող և շենքեր	Վարձակալ. հիմն. միջ. գծով կապ. ներդր.	Համա- կարգ- չային տեխնիկա և կապի սարքա- վորումներ	Փոխա- դրա- միջոցներ	Գրասեն- յակային և այլ հիմնական միջոցներ	Ոչ նյութա- կան ակտիվ- ներ	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>							
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ (աուդիտ անցած)	6,630,480	248,031	1,150,981	187,293	2,316,324	886,422	11,419,531
Ավելացում	-	3,056	160,519	-	120,807	26,560	310,942
Օտարում	-	-	-	-	(13,683)	-	(13,683)
2023թ. մարտի 31-ի դրությամբ	6,630,480	251,087	1,311,500	187,293	2,423,448	912,982	11,716,790
2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	7,237,496	228,511	1,371,559	282,831	2,694,928	1,080,452	12,895,777
Ավելացում	-	665	71,168	130	58,592	72,212	202,767
Վերադասակարգումներ	-	-	(100)	-	100	-	-
2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ	7,237,496	229,176	1,442,627	282,961	2,753,620	1,152,664	13,098,544
<i>Կուրսակված մաշվածություն</i>							
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ (աուդիտ անցած)	544,185	77,372	595,060	96,121	1,340,143	284,135	2,937,016
Տարվա ծախս	53,142	3,894	28,016	5,571	50,622	31,425	172,670
Վերադասակարգումներ	-	-	29	-	(29)	-	-
Օտարում	-	-	-	-	(12,017)	-	(12,017)
2023թ. մարտի 31-ի դրությամբ	597,327	81,266	623,105	101,692	1,378,719	315,560	3,097,669
2024թ. հունվարի 1-ի	773,990	87,114	739,444	120,608	1,513,901	398,215	3,633,272
Տարվա ծախս	59,450	3,647	46,437	8,590	54,116	66,038	238,278
Վերադասակարգումներ	-	-	(16)	-	16	-	-
2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ	833,340	90,761	785,865	129,198	1,568,033	464,253	3,871,550
<i>Հաշվեկշիռային արժեք</i>							
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ (աուդիտ անցած)	6,086,295	170,659	555,921	91,172	976,181	602,287	8,482,515
2023թ. մարտի 31-ի դրությամբ	6,033,153	169,821	688,395	85,601	1,044,729	597,422	8,619,121
2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	6,463,506	141,397	632,115	162,223	1,181,027	682,237	9,262,505
2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ	6,404,056	138,415	656,762	153,763	1,185,587	688,411	9,226,994

Օգտագործման իրավունք հանդիսացող ակտիվներ

Օգտագործման իրավունք հանդիսացող ակտիվները իրենցից ներկայացնում են գրասենյակային տարածքներ, որոնք վարձակալվել են Բանկի կողմից մասնաճյուղերում գործունեություն իրականացնելու համար:

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների սահմանափակումներ

2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների:

Պայմանագրային պարտավորություններ

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկն չունի պայմանագրային պարտավորություններ հիմնական միջոցներում և ոչ նյութական ակտիվներում ներդրումներ կատարելու նպատակով (2023թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ չունի պայմանագրային պարտավորություններ):

Ակտիվների վերազնահատում

Բանկի սեփականությունը հանդիսացող հողատարածքների և շենքերի վերազնահատումը կատարվել է 2020թ-ի հունիսի 1-ի դրությամբ անկախ գնահատող կազմակերպության կողմից՝ կիրառելով համեմատական, ծախսային և եկամտային մեթոդները, որի արդյունքում առաջացել է վերազնահատումից աճ 2,661,164 հազար դրամ գումարով և վնաս 5,687 հազար դրամով: Ղեկավարությունը հիմք է ընդունել անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները:

Բանկի ղեկավարության գնահատմամբ 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ շենքերի վերազնահատված արժեքն էականորեն չի տարբերվում դրանց իրական արժեքից:

Եթե վերազնահատված շենքերը ներկայացվեին սկզբնական արժեքի մոդելի կիրառմամբ, ապա հաշվեկշռային արժեքները կունենան հետևյալ տեսքը՝

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Սկզբնական արժեք	3,700,676	3,700,676
Կուտակված մաշվածություն	(1,253,812)	(1,227,219)
Հաշվեկշռային արժեք	2,446,864	2,473,457

20 Վարձակալություն

Բանկը վարձակալում է ակտիվներ, մասնավորապես, գլխամասային գրասենյակի և մասնաճյուղերի գրասենյակների տարածքները և այլ տարածքներ: Վարձակալության ժամկետը որպես կանոն կազմում է 5-ից 12 տարի:

Ստորև ներկայացված է այն վարձակալությունների մասին տեղեկատվությունը, որոնց շրջանակում Բանկը հանդես է գալիս որպես վարձակալ:

ա) Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ

	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Մնացորդը առ 1 հունվարի	1,055,100	1,077,445
Ավելացումներ օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներին	214,322	353,678
Դադարեցում	(59,276)	(258,325)
Ժամանակաշրջանի մաշվածության գումար	(61,704)	(205,687)
Վարձակալության պայմանագրի փոփոխություններ	-	72,470
Մնացորդը հաշվետու ժամանակահատվածի դրությամբ	1,148,442	1,055,100

բ) Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Մնացորդը առ 1 հունվարի	1,150,077	1,166,032
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ		
Մարումներ	(83,164)	(282,922)
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	(83,164)	(282,922)
Այլ փոփոխություններ		
Ավելացումներ վարձակալության գծով պարտավորություններին	214,322	353,678
Դադարեցում	(59,276)	(258,325)
Վերափոխում	-	67,828
Տոկոսային ծախս	30,526	103,786
Մնացորդը հաշվետու ժամանակահատվածի դրությամբ	1,252,485	1,150,077

21 Բռնագանձված ակտիվներ

Տարվա ընթացքում Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու արդյունքում ձեռք բերված ոչ ֆինանսական ակտիվների մանրամասները 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Անշարժ գույք	1,510,057	1,518,724
Այլ ակտիվներ	8,216	8,216
Ընդամենը բռնագանձված ակտիվներ	1,518,273	1,526,940

2024թ. մարտի 31-ին ավարտվող ժամանակահատվածի ընթացքում Բանկի կողմից որևէ ակտիվ բռնագանձվել հաճախորդներին տրված վարկերի գրավների մասով:

Բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ գրավը չափվում է չմարած վարկային պարտավորության հաշվեկշռային արժեքից և գրավի իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով:

Բանկի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել այդ ակտիվների իրացմանը պատշաճ կերպով և սեղմ ժամկետներում: Բանկը հիմնականում չի օգտագործում ոչ կանխիկ գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման համար: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքի և իրական արժեքի հանած վաճառքի ծախսումներից նվազագույնով:

22 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Դերիտորական պարտքեր և այլ ստացվելիք գումարներ	2,330,771	1,712,671
Դրամական փոխանցումների համակարգերի գծով ստացվելիք գումարներ	355,722	599,091
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	2,686,493	2,311,762
Արժեզրկումից պահուստներ այլ ակտիվների գծով	(2,022)	(3,738)
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	2,684,471	2,308,024
Կանխավճարներ	1,263,766	1,419,363
Պահեստ	108,281	115,682
Կանխավճարներ հարկերի գծով	1,179	1,195
Այլ	536,386	376,039
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	1,909,612	1,912,279
Ընդամենը այլ ակտիվներ	4,594,083	4,220,303

Այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
	Փուլ 1	Փուլ 1
Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	3,738	13,790
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում ներառյալ մարումները	(3,738)	(13,790)
Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	5,107	7,426
Զուտ դուրսգրում	(3,085)	(111)
Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ	2,022	7,315

23 Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Բանկերից ներգրավված ժամկետային ավանդներ	4,241,847	6,720,267
Բանկերի թղթակցային հաշիվներ	3,853,776	1,987,393
Այլ վճարվելիք գումարներ բանկերին	28,455	2,874,009
Ընդամենը բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ	8,124,078	11,581,709

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկն չունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող բանկ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես), որի մնացորդները գերազանցում է Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես):

24 Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ

Հազար ՀՀ դրամ

	<u>31 մարտի 2024</u>	<u>31 դեկտեմբերի 2023</u>
Ռեպո համաձայնագրեր ԿԲ-ի հետ	4,004,686	6,007,733
Ընդամենը հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	<u>4,004,686</u>	<u>6,007,733</u>

25 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ

	<u>31 մարտի 2024</u>	<u>31 դեկտեմբերի 2023</u>
<i>Իրավաբանական անձինք</i>		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	73,718,838	82,007,289
Ժամկետային ավանդներ	40,649,715	33,900,900
	<u>114,368,553</u>	<u>115,908,189</u>
<i>Ֆիզիկական անձինք</i>		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	45,783,936	49,085,302
Ժամկետային ավանդներ	119,614,532	115,828,100
	<u>165,398,468</u>	<u>164,913,402</u>
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	<u>279,767,021</u>	<u>280,821,591</u>

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ իրավաբանական/ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդներում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովագրություն տրամադրված վարկերի և այլ պայմանական պարտավորությունների գծով համապատասխանաբար 9,701,459 հազար դրամ գումարով (2023 դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 6,516,116 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկը ունի կապակցված հաճախորդների մեկ խումբ, որոնց միջոցների մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը՝ 11,538,118 հազար ՀՀ դրամ մնացորդային արժեքով (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ չունի)

26 Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ

	<u>31 մարտի 2024</u>	<u>31 դեկտեմբերի 2023</u>
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	20,786,200	21,296,245
Ընդամենը թողարկված պարտքային արժեթղթեր	<u>20,786,200</u>	<u>21,296,245</u>

2023թ.-ի մարտի 27-ին Բանկը բաց տեղաբաշխմամբ թողարկել է պարտատոմսեր՝ 2 մլրդ. ՀՀ դրամ, 10 մլն. ԱՄՆ դոլար և 7 մլն Եվրո ընդհանուր ծավալով: Պարտատոմսերն ամբողջությամբ տեղաբաշխվել են: Պարտատոմսերի արժեկտրոնային տարեկան եկամտաբերությունը՝ 11%, 5.25% և 4% է, արժեկտրոնի վճարման պարբերականությունը՝ եռամսյակային, շրջանառության ժամկետը՝ 30 և 39 ամիս:

2023թ.-ի սեպտեմբերի 25-ին Բանկը բաց տեղաբաշխմամբ թողարկել է պարտատոմսեր՝ 2 մլրդ. ՀՀ դրամ և 10 մլն. ԱՄՆ դոլար ընդհանուր ծավալով: Պարտատոմսերն ամբողջությամբ տեղաբաշխվել են: Պարտատոմսերի արժեկտրոնային տարեկան եկամտաբերությունը՝ 11% և 5% է, արժեկտրոնի վճարման պարբերականությունը՝ եռամսյակային, շրջանառության ժամկետը՝ 30 ամիս:

Բանկն չունի պայմանագրային կողմ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես), որի մնացորդները գերազանցում է Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

27 Այլ փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ

	<u>31 մարտի 2024</u>	<u>31 դեկտեմբերի 2023</u>
Փոխառություններ վարկային կազմակերպություններից	20,931,142	20,144,512
Փոխառություններ ՀՀ կառավարությունից և ՀՀ ԿԲ-ից	4,946,949	4,875,973
Փոխառություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	16,488,108	18,332,942
Ընդամենը այլ փոխառություններ	<u>42,366,199</u>	<u>43,353,427</u>

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի երկու կազմակերպությունների խումբ, որոնց միջոցների մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երեք խումբ): 2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդները կազմում են 20,931,873 հազար դրամ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 31,887,865 հազար դրամ):

Ֆիզիկական անձանց կողմից ստացված փոխառությունները՝ Բանկի կապված մեկ անձից ստացված գումարներն են (ծանոթագրություն 33):

28 Ստորադաս փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ

	<u>31 մարտի 2024</u>	<u>31 դեկտեմբերի 2023</u>
Ֆիզիկական անձանց կողմից ստացված ստորադաս փոխառություն	3,989,606	4,107,166
Ընդամենը ստորադաս փոխառություն	<u>3,989,606</u>	<u>4,107,166</u>

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ փոխառության համաձայնագիր, որը Բանկի անվճարունակության դեպքում դասվում է երկրորդական Բանկի մնացած պարտավորությունների նկատմամբ՝ ներառյալ ավանդները և այլ պարտքային գործիքները:

2016թ. ընթացքում Բանկը կապակցված անձից ստացել է 10,000 հազար ԱՄՆ դոլարի չափով ստորադաս փոխառություն, որի մարման ժամկետը սահմանված է 2031 թվականը:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2023թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես):

29 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ

	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	1,228,392	461,388
Պարտավորություններ շահաբաժինների գծով	646,000	646,000
Վճարվելիք գումարներ	4,031,431	2,837,304
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	5,905,823	3,944,692
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	435,048	940,036
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	36,914	37,439
Սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստ ֆինանսական	86,190	66,457
Այլ	15,962	35,394
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	574,114	1,079,326
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	6,479,937	5,024,018

30 Սեփական կապիտալ

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 23,000,000 հազ. դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 172,500 հատ հասարակ բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 100,000 դրամ անվանական արժեքով և 57,500 հատ արտոնյալ անժամկետ բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 100,000 դրամ անվանական արժեքով:

2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը ունեն մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում և իրավունք ստանալու շահաբաժին:

2024թ. և 2023թ. Բանկի բաժնետերերը բաժնետիրական կապիտալը չեն ավելացրել: 2024թ. մարտի 31-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար շահաբաժիններ չեն կուտակվել (2023թ-ի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում 646,000 հազար դրամ):

Հասարակ բաժնետոմսերի գծով 2024թ. -ին Բանկը չի հայտարարել և վճարել շահաբաժիններ(2023թ. -ին՝ 2,800,000 հազար ՀՀ դրամ գումարով շահաբաժին):

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 5%-ի չափով:

31 Փոխատվության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն պարտքային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Վարկային գծերի չօգտագործված մաս	24,930,399	20,495,537
Տրամադրված երաշխավորություններ	8,960,733	4,044,305
Ակրեդիտիվ	-	-
Ընդամենը պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	33,891,132	24,539,842
Արժեզրկումից պահուստներ	(86,190)	(66,457)

Փոխատվության հանձնառությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները ներառված են հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների պահուստներում (տես՝ ծանոթագրություն 18-ում):

Ֆինանսական երաշխավորությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունները ներկայացվում են այլ պարտավորություններում, որոնց գծով վերլուծությունը ներկայացված է ստորև՝

Հազար ՀՀ դրամ	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
	Փուլ 1	Փուլ 1
Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	66,457	80,560
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում ներառյալ մարումները	(1,812)	(6,660)
Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	21,545	18,398
Չուտ դուրսգրում	-	-
Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ	86,190	92,298

32 Պայմանականություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտադրումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե ղեկավար մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Բանկը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

33 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի ուղղակի նշանակալից մասնակիցը և վերջնական

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան		2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր
<i>Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն</i>				
<i>Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխադրություններ</i>				
Վարկերի մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ, համախառն	2,989,344	315,061	19,408	324,702
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	1,810,017	35,507	455,234	55,870
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(687,228)	(49,382)	(357,053)	(59,204)
Վարկերի մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ, համախառն	4,112,133	301,186	117,589	321,368
Արժեզրկումից պահուստ	(72,659)	(1,077)	(5,549)	(2,458)
Վարկերի մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ	4,039,474	300,109	112,040	318,910
<i>Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ</i>				
Ավանդների և ընթացիկ հաշիվների մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	1,116,601	1,941,015	1,076,511	2,423,478
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ և ընթացիկ հաշիվներ	2,217,946	27,047,926	7,068,830	35,191,019

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան		2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ և ընթացիկ հաշիվներ Ավանդների մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ	(1,305,696)	(27,110,649)	(6,434,907)	(36,461,862)
Ստորադաս փոխառություններ	2,028,851	1,878,292	1,710,434	1,152,635
Այլ փոխառություններ	3,989,606	-	3,939,950	-
	-	-	-	-
<i>Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն</i>				
Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	52,597	7,615	995	7,662
Արժեզրկման (ծախս)/ հակադարձում	(18,753)	205	(3,753)	(456)
Տոկոսային ծախսեր ավանդների գծով	-	(25,823)	(91)	(25,816)
Տոկոսային ծախսեր ստորադաս փոխառությունների գծով	(90,474)	-	(87,100)	-
Տոկոսային ծախսեր այլ փոխառությունների գծով	-	-	(40,745)	-
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	(17)	(854)	-	(527)

Բանկի հետ կապակցված անձանց տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերը ենթակա են վճարման 1-15 տարվա ընթացքում և դրանց արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 6-24% (2023թ.՝ 11-19%):

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	136,724	153,786
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	136,724	153,786

34 Իրական արժեքի չափումը

Բանկի էտրիբուրը սահմանում է ինչպես իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ չգնանշվող առևտրային և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերը, չգնանշվող ածանցյալ ֆինանսական գործիքները, շենքերը, այնպես էլ ոչ-պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ վաճառքի համար պահվող ակտիվները:

Անկախ գնահատողները ներգրավվում են նշանակալի ակտիվների, ինչպես օրինակ անշարժ գույքի և բռնագանձված ակտիվների գնահատման մեջ: Անկախ գնահատողների ընդգրկումը յուրաքանչյուր տարի որոշվում է Բանկի էտրիբուրի կողմից:

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք

մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1՝ նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):

Մակարդակ 2՝ Մակարդակ 1-ում ներ առված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3՝ ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

34"1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բոլոր ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքները մոտավորապես համապատասխանում են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին:

Պահանջներ և պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է նրանց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքը հիմնված է շուկայում գործող տոկոսադրույքների վրա: Այն արժեթղթերի իրական արժեքը, որոնց վերաբերյալ բացակայում են գնանշումները, հիմնված են ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկի վրա, որոնք զեղչվում են տարվա վերջին շուկայում գործող տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների նկատմամբ

Ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է՝ օգտագործելով զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

Այլ փոխառություններ

Ֆիքսված և չգնանշվող տոկոսադրույքներով փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով:

34.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ

31 մարտի 2024

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Պետական և ոչ պետական պարտատոմսեր	312,179	38,533,920	-	38,846,099
Բաժնային գործիքներ	-	-	242,825	242,825
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված պետական պարտատոմսեր	-	4,181,208	-	4,181,208
Ընդամենը	312,179	42,715,128	242,825	43,270,132
Զուտ իրական արժեք	312,179	42,715,128	242,825	43,270,132

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Պետական և ոչ պետական պարտատոմսեր	320,080	30,190,240	-	30,510,320
Բաժնային գործիքներ	-	-	42,825	42,825
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված պետական պարտատոմսեր	-	6,181,126	-	6,181,126
Ընդամենը	320,080	36,371,366	42,825	36,734,271
Զուտ իրական արժեք	320,080	36,371,366	42,825	36,734,271

Հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում 1-ին և 2-րդ մակարդակների միջև փոխանցումներ չեն կատարվել:

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Գնանշվող ներդրումներ

Բոլոր ցուցակված արժեթղթերը և պարտատոմսերը թողարկվել են Հայաստանում հրապարակայնորեն գնանշվող ընկերությունների կողմից:

Չգնանշվող պարտքային արժեթղթեր

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող չգնանշվող պարտքային արժեթղթերի իրական արժեքը չափվում է գնահատման մեթոդների միջոցով՝ կիրառելով տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքները ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը գեղջելու նպատակով:

Չգնանշվող բաժնային գործիքներ

Բանկը չգնանշվող բաժնային գործիքների իրական արժեքը որոշելու համար օգտագործում է շուկայական և եկամտային մոտեցումների համադրությունը: Շուկայական և եկամտային մոտեցումները ոչ հրապարակային բաժնային գործիքների գնահատմանը բնորոշ մեթոդներ են: Շուկայական մոտեցման համաձայն՝ Բանկն օգտագործում է գները և նույնական կամ համադրելի արժեթղթերով շուկայական գործարքներից հավաքված այլ համապատասխան տեղեկատվություն: Եկամտային մոտեցման ներքո ապագա գումարները վերափոխվում են մեկ ներկա գումարի (օրինակ՝ գեղջված դրամական հոսքերի մոդել): Շուկայական մոտեցումը համարվում է նախընտրելի, քանի որ հիմնական օգտագործվող տեղեկատվությունը, արպես կանոն, դիտարկելի է:

34.3 Ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի չափումը

Բանկի հիմնական գույքային ակտիվների իրական արժեքը հաշվարկվում է գնահատումների հիման վրա՝ իրականացված անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողների կողմից: Նշանակալի ելակետային տվյալները և ենթադրությունները մշակվում են համաձայն ղեկավարության հետ սերտ խորհրդակցության: Գնահատման գործընթացները և իրական արժեքի փոփոխությունները վերանայվում են տնօրենների խորհրդի կողմից յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին:

Գնահատումը իրականացվել է կիրառելով համեմատական, ծախսային և եկամտային մեթոդները, որոնք արտացոլում են նմանատիպ գույքերի վերջին շուկայական գործարքների գները և ներառում են վերոնշյալ հոդին հատուկ գործոնների ճշգրտումներ, այդ թվում հողամասի չափը, գտնվելու վայրը, գրավադրումը և ներկայիս օգտագործումը և այլն:

Հողը և շենքերը վերագնահատվել են 2020 թվականի հունիսին:

Նշանակալի չդիտարկվող ներդրումը՝ վերոնշյալ հոդին հատուկ գործոնների ճշգրտումն է: Այս ճշգրտումների ծավալն ու ուղղությունը կախված է դիտարկվող շուկայում նմանատիպ գույքի գործարքների քանակից և բնույթից, որոնք կիրառվում են որպես գնահատման մեկնարկային կետ: Չնայած նրան, որ այս ելակետային տվյալը սուբյեկտիվ դատողություն է, ղեկավարությունը գտնում է, որ ողջամտորեն հնարավոր այլընտրանքային ենթադրությունները նյութապես ազդեցություն չեն ունենա ընդհանուր գնահատման վրա:

35 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվներն ու ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք հաշվանցված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ, կամ ենթակա են կատարման համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի, որը ներառում է նմանատիպ ֆինանսական գործիքները, անկախ այն բանից, դրանք հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ թե ոչ:

	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/Պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված	Ճանաչված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/պարտավորությունների զուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		
				Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված դրամական ապահովում	Զուտ
Ֆինանսական ակտիվներ Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր (Ծանոթ. 16)	33,362,676	-	33,362,676	-	36,283,230	(2,920,554)
Ֆինանսական պարտավորություններ Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ (Ծանոթ. 18,24)	4,004,686	-	4,004,686	-	-	4,004,686

	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/Պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված	Ճանաչված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/պարտավորությունների զուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		
				Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված դրամական ապահովում	Զուտ
Ֆինանսական ակտիվներ Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր (Ծանոթ. 16)	30,258,955	-	30,258,955	-	31,735,112	(1,476,157)

	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/Պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված		Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		Ստացված դրամական ապահովում	Զուտ
	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/Պարտավորությունների համախառն գումար	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/պարտավորությունների գուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական գործիքներ		
16) Ֆինանսական պարտավորություններ						
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ (Ծանոթ. 18,24)	6,007,733	-	6,007,733	-	-	6,007,733

36 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չգեղջված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 37.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024						
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրա գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանր ագումար	Ընդամենը
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	57,856,235	-	57,856,235	-	-	-	57,856,235
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	33,351,956	-	33,351,956	-	-	-	33,351,956
Բանկերին և	32,848,911	2,811,372	35,660,283	3,961,182	-	3,961,182	39,621,465

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս		Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար		12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար		Ընդամենը
	1-ից 12 ամիս		1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի			
այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ							
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները	1,737,016	5,235,552	6,972,568	26,463,518	9,834,046	36,297,5640	43,270,132
Անորոշագույն արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր՝ ներառյալ գրավադրվածները	9,200,709	9,149,749	18,350,458	18,178,029	7,073,163	25,251,192	43,601,650
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	9,342,059	40,783,970	50,126,029	94,692,819	64,791,339	159,484,158	209,610,187
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	2,684,471	-	2,684,471	-	-	-	2,684,471
	147,021,357	57,980,643	205,002,000	143,295,548	81,698,548	224,994,096	429,996,096
<i>Պարտավորություններ</i>							
Բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ	8,124,078	-	8,124,078	-	-	-	8,124,078
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	4,004,686	-	4,004,686	-	-	-	4,004,686
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	126,364,008	95,468,983	221,832,991	57,895,202	38,828	57,934,030	279,767,021
Թողարկված	-	5,951,830	5,951,830	14,834,370	-	14,834,370	20,786,200

Հազար ՀՀ դրամ

31 մարտի 2024

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս		Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար		12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար		Ընդամենը
	1-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	
պարտքային արժեթղթեր							
Այլ փոխառություններ	668,331	12,179,133	12,847,464	18,826,255	10,692,480	29,518,735	42,366,199
Ստորադաս փոխառություններ	17,260	39,757	57,017	-	3,932,589	3,932,589	3,989,606
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	5,214,704	922,342	6,137,046	850,869	170,393	1,021,262	7,158,308
	144,393,067	114,562,045	258,955,112	92,406,696	14,834,290	107,240,986	366,196,098
Զուտ Դիրք	2,628,290	(56,581,402)	(53,953,112)	50,888,852	66,864,258	117,753,110	63,799,998

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս		Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար		12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար		Ընդամենը
	1-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	60,937,733		60,937,733			-	60,937,733
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	30,249,231	-	30,249,231	-	-	-	30,249,231
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	33,767,305	4,729,244	38,496,549	2,268,226	-	2,268,226	40,764,775
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային	-	6,152,413	6,152,413	22,906,470	7,675,388	30,581,858	36,734,271

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս		Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
		1-ից 12 ամիս					
գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները	8,507,638	13,039,328	21,546,966	20,598,971	6,995,204	27,594,175	49,141,141
Անորոշագույն արժեթղթերի և արժեթղթերի ներառյալ գրավադրվածները	6,338,563	45,300,291	51,638,854	96,040,114	64,072,397	160,112,511	211,751,365
Հաճախորդների տրված վարկեր և փոխատվություններ	2,308,024	-	2,308,024			-	2,308,024
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	142,108,494	69,221,276	211,329,770	141,813,781	78,742,989	220,556,770	431,886,540
<i>Պարտավորություններ</i>							
<i>Բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ</i>	11,581,709	-	11,581,709	-	-	-	11,581,709
<i>Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ</i>	6,007,733	-	6,007,733	-	-	-	6,007,733
<i>Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ</i>	142,644,218	86,139,853	228,784,071	51,993,403	44,117	52,037,520	280,821,591
<i>Թողարկված պարտքային արժեթղթեր</i>	-	6,065,145	6,065,145	15,231,100	-	15,231,100	21,296,245
<i>Այլ փոխառություններ</i>	462,114	12,600,786	13,062,900	19,653,537	10,636,990	30,290,527	43,353,427
<i>Ստորադաս փոխառություններ</i>	18,164	41,320	59,484	-	4,047,682	4,047,682	4,107,166
<i>Այլ ֆինանսական պարտավորություններ</i>	3,260,789	900,367	4,161,156	846,480	87,133	933,613	5,094,769
	163,974,727	105,747,471	269,722,198	87,724,520	14,815,922	102,540,442	372,262,640
Զուտ Դիրք	(21,866,233)	(36,526,195)	(58,392,428)	54,089,261	63,927,067	118,016,328	59,623,900

37 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն, և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Բանկն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն, իր հերթին, բաժանվում է առևտրային և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Բանկը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի փոփոխությունները, տեխնոլոգիաների կամ արդյունաբերության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են Բանկի կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկմանն ուղղված ամբողջ պատասխանատվությունը կրում է Բանկի Խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար:

Վարչություն

Վարչությունը պատասխանատու է գործընթացների ներդրման, իրականացման և վերահսկման համար, որոնք կապված են ռիսկերի կառավարման հետ:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման սկզբունքների վերահսկման, քաղաքականության և Բանկի ռիսկի սահմանաչափերի համար: Տվյալ բաժինը նաև ապահովում է ռիսկերի գնահատման և հաշվետվության համակարգում ամբողջական տեղեկատվության հավաքը:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Բանկի Խորհրդին և Վարչությանը:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերը գնահատվում են այն մեթոդով, որն արտացոլում է ինչպես սպասվող կորուստը, որը հնարավոր է սովորական գործունեության ընթացքում, այնպես էլ անսպասելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են փաստացի ամենաշատ կորուստների արժեքը ըստ վիճակագրական մոդելների հիմքի: Մոդելում կիրառվում են նախորդ փորձից ստացված և շտկված հնարավորությունների նշանակությունները, հաշվի առնելով տնտեսական պայմանները: Բանկը նաև մոդելավորում է “վատագույն դեպքերը”, որոնք տեղ կունենան քիչ հավանական թվացող դեպքերի առաջացման ժամանակ:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերը արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը, որը Բանկը պատրաստ է ընդունել, ընդ որում հատուկ ուշադրություն է դարձվում առանձին բնագավառների վրա: Բացի դրանից, Բանկը վերահսկում և գնահատում է իր ընդհանուր կարողությունը կրել ռիսկեր՝ կապված բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործառնությունների համապարփակ դիրքերի հետ:

Գործունեության բոլոր տեսակների գծով տեղեկատվությունը ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվությունը բացատրություններով ներկայացվում է Բանկի Խորհրդին և Վարչությանը: Հաշվետվությունը պարունակում է տեղեկություններ պարտքային ռիսկի համապարփակ չափի, ռիսկի սահմանված սահմանաչափերի բացառությունների վերաբերյալ, իրացվելիության ցուցանիշների և ռիսկի աստիճանի փոփոխության վերաբերյալ: Յուրաքանչյուր ամիս տրամադրվում է ռիսկերի վերաբերյալ տեղեկատվություն ըստ բնագավառների, հաճախորդների և աշխարհագրական շրջանների, ըստ ժամկետայնության: Վարչությունը եռամսյակային կտրվածքով ստանում է ռիսկերի վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն, որը պարունակում է ամբողջ անհրաժեշտ տեղեկատվությունը Բանկի ռիսկերի գնահատման և համապատասխան որոշումների կայացման համար:

Յուրաքանչյուր օր ռիսկերի ստորաբաժանման կողմից տրամադրվում է հաշվետվություն վարչության անդամներին, որը ներառում է բանկային նորմատիվները, բանկի ընթացիկ հաշվեկշիռը, եկամուտների և ծախսերի օրական փոփոխությունը և արտահաշվեկշռային հոդվածների փոփոխությունը:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

37.1 Պարտքային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխառությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտահաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանման կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին և վարչությանը:

Բանկի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցները:

37.1.1 Վարկային որակի վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է պարտքային ռիսկին ֆինանսական գործիքների ենթարկվածության վերլուծությունը, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ է ճանաչվում: Ստորև բերված ֆինանսական ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է Բանկի՝ այդ ակտիվների գծով պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ հաշվի չառնելով որևէ ապահովվածություն կամ այլ բարելավումներ: Ստանձնված պարտավորվածությունների կամ երաշխիքների գումարները ներկայացնում են վարկային պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերի գումարները:

Ներքին վականիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է ծանոթագրություն 37.1.2-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

31 մարտի 2024

Ներքին վարկանիշեր

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Բարձր	29,778,513	-	-	29,778,513
Ստանդարտ	28,117,602	-	-	28,117,602
Ցածր	-	-	-	-
Չաշխատող	-	-	-	-
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	57,896,115	-	-	57,896,115
Արժեզրկումից պահուստ	(39,880)	-	-	(39,880)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	57,856,235	-	-	57,856,235

Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ

Բարձր	-	-	-	-
Ստանդարտ	33,362,676	-	-	33,362,676
Ցածր	-	-	-	-
Չաշխատող	-	-	-	-
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	33,362,676	-	-	33,362,676
Արժեզրկումից պահուստ	(10,720)	-	-	(10,720)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	33,351,956	-	-	33,351,956

Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխարկություններ

Բարձր	-	-	-	-
Ստանդարտ	39,881,015	-	-	39,881,015
Ցածր	-	-	-	-
Չաշխատող	-	-	-	-
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	39,881,015	-	-	39,881,015
Արժեզրկումից պահուստ	(259,550)	-	-	(259,550)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	39,621,465	-	-	39,621,465

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր՝ ներառյալ գրավադրվածները

Բարձր	-	-	-	-
Ստանդարտ	43,709,570	-	-	43,709,570
Ցածր	-	-	-	-
Չաշխատող	-	-	-	-
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	43,709,570	-	-	43,709,570
Արժեզրկումից պահուստ	(107,920)	-	-	(107,920)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	43,601,650	-	-	43,601,650

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր՝ ներառյալ գրավադրվածները

Բարձր	-	-	-	-
Ստանդարտ	43,027,307	-	-	43,027,307
Ցածր	-	-	-	-
Չաշխատող	-	-	-	-

Հազար ՀՀ դրամ
Ներքին վարկանիշեր

31 մարտի 2024

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Հաշվեկշռային արժեք - իրական արժեք	43,027,307	-	-	43,027,307
<i>Այլ ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Բարձր	-	-	-	-
Ստանդարտ	2,686,493	-	-	2,686,493
Ցածր	-	-	-	-
Չաշխատող	-	-	-	-
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	2,686,493	-	-	2,686,493
Արժեզրկումից պահուստ	(2,022)	-	-	(2,022)
Չուտ հաշվեկշռային արժեք	2,684,471	-	-	2,684,471
<i>Վարկային պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխիքներ</i>				
Բարձր	33,891,132	-	-	33,891,132
Ստանդարտ	-	-	-	-
Ցածր	-	-	-	-
Չաշխատող	-	-	-	-
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	33,891,132	-	-	33,891,132
Արժեզրկումից պահուստ	(86,190)	-	-	(86,190)
Չուտ հաշվեկշռային արժեք	33,804,942	-	-	33,804,942

Հազար ՀՀ դրամ
Ներքին վարկանիշեր

31 դեկտեմբերի 2023

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ</i>				
Բարձր	20,752,867	-	-	20,752,867
Ստանդարտ	40,199,880	-	-	40,199,880
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	60,952,747	-	-	60,952,747
Արժեզրկումից պահուստ	(15,014)	-	-	(15,014)
Չուտ հաշվեկշռային արժեք	60,937,733	-	-	60,937,733
<i>Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ</i>				
Ստանդարտ	30,258,955	-	-	30,258,955
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	30,258,955	-	-	30,258,955
Արժեզրկումից պահուստ	(9,724)	-	-	(9,724)
Չուտ հաշվեկշռային արժեք	30,249,231	-	-	30,249,231
<i>Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխադրվածություններ</i>				
Ստանդարտ	40,888,432	-	-	40,888,432
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	40,888,432	-	-	40,888,432
Արժեզրկումից պահուստ	(123,657)	-	-	(123,657)
Չուտ հաշվեկշռային արժեք	40,764,775	-	-	40,764,775

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր՝ ներառյալ գրավադրվածները

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023

Ներքին վարկանիշեր

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Ստանդարտ	49,232,053	-	-	49,232,053
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	49,232,053	-	-	49,232,053
Արժեզրկումից պահուստ	(90,912)	-	-	(90,912)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	49,141,141	-	-	49,141,141

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր՝ ներառյալ գրավադրվածները

Ստանդարտ	36,691,446	-	-	36,691,446
Հաշվեկշռային արժեք – իրական արժեք	36,691,446	-	-	36,691,446

Այլ ֆինանսական ակտիվներ

Ստանդարտ	2,311,762	-	-	2,311,762
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	2,311,762	-	-	2,311,762
Արժեզրկումից պահուստ	(3,738)	-	-	(3,738)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	2,308,024	-	-	2,308,024

Վարկային պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխիքներ

Բարձր	24,539,842	-	-	24,539,842
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	24,539,842	-	-	24,539,842
Արժեզրկումից պահուստ	(66,457)	-	-	(66,457)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	24,473,385	-	-	24,473,385

37.1.2 Արժեզրկման գնահատում

Ստորև բերված հղումները ցույց են տալիս, թե տվյալ հաշվետվության որ ծանոթագրություններում են բացահայտվում Բանկի՝ արժեզրկման գնահատման և չափման մոտեցումները: Այն պետք է ընթերցվի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետ միասին (տես 4.4.6 ծանոթագրությունը):

Պարտքային ռիսկի էական աճ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է, թե արդյոք էական է աճել ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկը սկզբնական ճանաչումից հետո: Գնահատում կատարելիս, Բանկը օգտագործում է ֆինանսական գործիքի մարման ակնկալվող ժամկետի ընթացքում դեֆոլտի ռիսկի փոփոխությունները, այլ ոչ թե ակնկալվող պարտքային կորուստների գումարի փոփոխությունները:

Պարտքային ռիսկի էական աճը որոշելու համար, Բանկը հաշվի է առնում ապագային միտված ինչպես քանակական, այնպես էլ ապագային միտված որակական չափանիշներ:

Այնուամենայնիվ, եթե ապագային միտված տեղեկատվությունը (ինչպես անհատական, այնպես էլ խմբային կերպով) հասանելի չէ առանց չարդարացված ծախսերի կամ ջանքերի, Բանկը օգտագործում է ժամկետանց օրերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը որոշելու համար, թե արդյոք առկա է պարտքային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչման պահից հետո:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառվածությունների չափանիշներ

Ստորև ներկայացված են հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառվածությունների պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշները: Պարտքային ռիսկի էական աճը սահմանելիս ներկայացված բոլոր չափանիշներն ունեն նույն կշիռը:

- 30 օր ժամկետանց – Վարկերի ու փոխառվածությունների 30 օրից ավել ժամկետանց լինելը պարտքային ռիսկի էական աճի ցուցիչ է:
- Ժամկետանց – 30 օրից տարբերվող ժամկետանց: Պարտքային ռիսկի էական աճ է դիտարկվում այն դեպքում, եթե, չնայած հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ժամկետանց օրերը 30-ից քիչ են, վերջին 6 ամսվա ընթացքում 60-ից ավել ժամկետանց օրերի առնվազն մեկ դեպք է գրանցվել:
- Համեմատական փոփոխություն 12-ամսյա պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության մեջ: 12-ամսյա պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության մեջ էական փոփոխությունը դիտարկվում է որպես պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար: Դա վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության համեմատական փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար – պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության էական աճը գործիքի ամբողջ ժամկետի համար վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Պարտազանցում («փուլ 3») վերջին 12 ամիսների ընթացքում – գոյություն ունի պարտքային ռիսկի էական աճ, անկախ այն հանգամանքից, որ հաշվետու օրվա դրությամբ մնացորդները չեն դասակարգվում որպես պարտազանցման դեպք, եթե մնացորդը վերջին 12 ամիսների ընթացքում ամենաքիչը մեկ անգամ գտնվել է 3-րդ փուլում:
- Փորձաշրջանում գտվող վարկեր. գոյություն ունի պարտքային ռիսկի էական աճ վերանայման պահին աշխատող կամ վերանայման պահին չաշխատող, այն վարկերի համար, որոնք գտնվում են փորձաշրջանում (առողջացման ժամանակաշրջանից հետո ընկած ժամանակաշրջան): Միաժամանակ այդ վարկերը չպետք է ունենան 30 օրից ավել ժամկետանց օր կամ քիչ հավանական վճարման որևէ չափանիշ:

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների չափանիշներ

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշները ներկայացված են հետևյալ պարագրաֆներում: Պարտքային ռիսկի էական աճը սահմանելիս ներկայացված բոլոր չափանիշներն ունեն նույն կշիռը:

- 30 օր ժամկետանց – Վարկերի ու փոխառվածությունների 30 օրից ավել ժամկետանց լինելը պարտքային ռիսկի էական աճի ցուցիչ է:
- 7 և ավել ժամկետանց օրեր հաշվարկային և ընթացիկ հաշիվների համար – Հաշվարկային և ընթացիկ հաշիվների համար 7 և ավել ժամկետանց օրերը վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին:
- Ժամկետանց – 30 օրից տարբերվող ժամկետանց: Պարտքային ռիսկի էական աճ է դիտարկվում այն դեպքում, եթե, չնայած հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ժամկետանց օրերը 30-ից քիչ են, վերջին 6 ամսվա ընթացքում 60-ից ավել ժամկետանց օրերի առնվազն մեկ դեպք է գրանցվել:
- Արտաքին վարկանիշային ցուցանիշի փոփոխություն – այս չափանիշի շրջանակներում հաշվի է առնվում կորպորատիվ վարկանիշը: Վարկանիշային ցուցանիշի էական փոփոխությունը վարկանիշային գործակալության կողմից (Standard & Poor's, Moody's ու Fitch) վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Պարտքային ռիսկի էական աճը հաշվի է առնվում, երբ ըստ S&P գործակալության սխեմայի (կամ համարժեք Moody's և Fitch գործակալությունների սխեմաներով) վարկանիշային ցուցանիշը սկսած BB մակարդակից ամեն անգամ մեկ մակարդակով իջնում է: Այն դեպքերում, երբ ֆինանսական հաստատությունները չունեն կորպորատիվ վարկանիշ վերոնշյալ վարկանիշային գործակալությունների կողմից և բանկը չունի համարժեք ներքին վարկանիշային համակարգ, կիրառվում է կորպորատիվ պարտազանցման վարկանիշը, որը համապատասխանում է տվյալ երկրի սուվերեն վարկանիշին:
- Համեմատական փոփոխություն 12-ամսյա պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության մեջ: 12-ամսյա պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության մեջ էական փոփոխությունը դիտարկվում է որպես պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականության փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար: Դա վկայում է

պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:

- Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության համեմատական փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար - պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության էական աճը գործիքի ամբողջ ժամկետի համար վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Պարտազանցում («փուլ 3») վերջին 12 ամիսների ընթացքում - գոյություն ունի պարտքային ռիսկի էական աճ, անկախ այն հանգամանքի, որ հաշվետու օրվա դրությամբ մնացորդները չեն դասակարգվում որպես պարտազանցման դեպք, եթե մնացորդը վերջին 12 ամիսների ընթացքում ամենաքիչը մեկ անգամ գտնվել է 3-րդ փուլում:

Ներդրումային արժեթղթերի չափանիշներ

Ստորև ներկայացված են արժեթղթերի պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշները, որոնք բոլորն էլ որոշման մեջ ունեն հավասար կշիռ.

Ստորև ներկայացված են արժեթղթերի պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշները, որոնք բոլորն էլ որոշման մեջ ունեն հավասար կշիռ.

- 12-ամսյա պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության համեմատական փոփոխություն - 12-ամսյա պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության էական փոփոխությունը դիտարկվում է որպես պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականության փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար: Դա վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության համեմատական փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար - պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության էական աճը գործիքի ամբողջ ժամկետի համար վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Արտաքին վարկանիշային ցուցանիշի փոփոխություն - այս չափանիշի շրջանակներում հաշվի է առնվում երկրի (սուվերեն) վարկանիշը: Վարկանիշային ցուցանիշի էական փոփոխությունը վարկանիշային գործակալության կողմից (Standard & Poor's, Moody's ու Fitch) վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Պարտքային ռիսկի էական աճը հաշվի է առնվում, երբ ըստ S&P գործակալության սխեմայի (կամ համարժեք Moody's և Fitch գործակալությունների սխեմաներով) վարկանիշային ցուցանիշը սկսած B2 մակարդակից ամեն անգամ մեկ մակարդակով իջնում է: Այն դեպքերում, երբ ֆինանսական հաստատությունները չունեն կորպորատիվ վարկանիշ վերոնշյալ վարկանիշային գործակալությունների կողմից և բանկը չունի համարժեք ներքին վարկանիշային համակարգ, կիրառվում է կորպորատիվ պարտազանցման վարկանիշը, որը համապատասխանում է տվյալ երկրի սուվերեն վարկանիշին:

Էական վարթարացման կարգավիճակից դուրս գալու չափանիշներ

Եթե առկա չէ Բանկի կողմից պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշներից որևիցե մեկը, ապա տեղի է ունենում փուլ 2-ից անցում փուլ 1-ին, բացառությամբ վերանայված պարտքերի, որոնց համար կիրառվում է փորձաշրջան:

Պարտքային ռիսկի մակարդակներ

Բանկը առանձնացնում է պարտքային ռիսկի մակարդակները տարբեր տվյալների հիման վրա, որոնք կանխատեսում են դեֆոլտի ռիսկը և հիմնվում են վարկային փորձված դատողության վրա: Պարտքային ռիսկի մակարդակները սահմանվում են որակական և քանակական (հիմնականում ժամկետանց օրերով պայմանավորված) գործոններով, որոնք մատնանշում են դեֆոլտի ռիսկը: Այս գործոնները տարբերվում են կախված ռիսկի բնույթից և փոխառուի տեսակից:

Խմբային կամ անհատական գնահատում

Բանկը ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկում է անհատական կամ խմբային հիմունքներով: Ակտիվների դասերը, որտեղ ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկները կատարվում են անհատական հիմունքներով, ներառում են.

- փուլ 3-ում գտնվող անհատապես նշանակալից վարկեր՝ ֆինանսական ակտիվների դասից անկախ,
- խոշոր և առանձնահատուկ վարկեր
- զանձապետական, առևտրային և միջբանկային հարաբերություններ, ինչպիսիք են բանկերում պահվող միջոցները, հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթերը և անորտիզացված արժեքով/իրական արժեքով՝ այլ համապատասխան արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքները,
- Մնացորդներ, որոնք դասակարգվել են որպես ձեռքբերված կամ ստեղծված արժեգրված, եթե սկզբնական վարկը ապաճանաչվել է, իսկ նոր վարկը ճանաչվել է պարտքի վերակազմավորման արդյունքում:

Բանկը խմբավորում է ակտիվները, որոնց ակնկալվող պարտքային կորուստները չեն հաշվարկվում անհատական հիմունքներով, ըստ համանման պարտքային ռիսկով առանձին դասերի՝ հիմնվելով վարկերի բնութագրերի վրա, ինչպես օրինակ՝

- վարկի տեսակը (կորպորատիվ, հիփոթեք, վարկային քարտ, սպառողական վարկ և այլն)
- հաճախորդի տեսակը (օրինակ՝ ֆիզիկական անձ կամ իրավաբանական անձ կամ ըստ տնտեսության ճյուղի),
- գրավի տեսակը (օրինակ՝ գույք, ստացվելիք գումարներ և այլն),
- արժույթ
- այլ բնորոշ հատկանիշներ:

Պարտազանցման սահմանում և «առողջացում»

Բանկը համարում է ֆինանսական գործիքը պարտազանցման ենթարկված, և, հետևաբար, Փուլ 3-ում դասակարգված (արժեզրկված)՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկների համար, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուի պայմանագրային վճարումները 90 օր ժամկետանց են:

Բանկը միջբանկային հաշիվները համարում է պարտազանցման ենթարկված և անհապաղ գործողություններ է կատարում, երբ պահանջվող վճարումները չեն կատարվում մինչև աշխատանքային օրվա ավարտը, ինչպես նշված է անհատական պայմանագրերով:

Որպես որակական գնահատման մի մաս՝ առ այն՝ արդյոք հաճախորդը վճարունակ է, Բանկը նաև դիտարկում է տարբեր դեպքեր, որոնք կարող են մատնացույց անել «քիչ հավանական վճարման» կարգավիճակը: Նման դեպքերում Բանկը մանրամասն դիտարկում է, թե արդյոք այդ իրադարձությունը կարող է հանգեցնել հաճախորդի՝ պարտազանցման ենթարկված լինելուն, և, հետևաբար, գնահատվում է՝ արդյոք պետք է վարկը դասակարգել Փուլ 3-ում՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկների համար, թե արդյոք Փուլ 2-ում դասակարգումը բավարարում է: Նման իրադարձությունները ներառում են.

- դատավարություն, պարտքի հավաքագրման համար իրավական գործողությունների կատարում կամ հարկադիր կատարում,
- պարտապանի լիցենզիայի կասեցում,
- վարկառուն համարվում է համավարկառու, երբ հիմնական վարկառուն պարտազանցման ենթարկված է,
- նույն մնացորդի բազմակի վերաձևակերպում,
- կան հիմնավոր մտավախություններ վարկառուի ապագա ունակության վերաբերյալ՝ կայուն և բավարար դրամական հոսքերի ստեղծման հետ կապված,
- վարկառուի վարկերի օգտագործման մակարդակը՝ վարկային լծակը, զգալիորեն ավելացել է կամ առկա են վարկային լծակի նման փոփոխության համար արդարացված սպասումներ. հաշվետու ժամանակահատվածում կապիտալը 50%-ով կրճատվել է վնասների պատճառով,
- պարտքերի ծածկման գործակիցը ցույց է տալիս, որ պարտքը կայուն չէ,
- հիմնական հաճախորդի կամ վարձակալի կորուստ,
- փոխկապակցված և կարևոր հաճախորդ դիմել է սնանկ ճանաչվելու համար,
- վերաձևակերպում՝ վարկի զգալի մասի զիջմամբ,
- վարկային կազմակերպությունը սնանկության գործառույթ է սկսում փոխառուի նկատմամբ:

Ըստ Բանկի քաղաքականության՝ ֆինանսական գործիքը համարվում է «առողջացած», և հետևաբար վերադասակարգվում Փուլ 3-ից, եթե առնվազն երեք անընդմեջ ամիսների ընթացքում պարտազանցման սահմանված չափանիշներից որևէ մեկը բացակայել է: Ակտիվի՝ առողջանալուց հետո Փուլ 2-ում կամ Փուլ 1-ում դասակարգելու որոշումը կախված է առողջացման պահին ճշգրտված ռիսկի մակարդակից, և արդյոք սա նշանակում է, որ սկզբնական ճանաչման համեմատ եղել է պարտքային ռիսկի զգալի աճ: Բանկի՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների «առողջացման» չափանիշն ավելի մեղմ է, քան վերանայված և չաշխատող պարտքերի վերաբերյալ 12-ամսյա պահանջը:

Վերանայված և փոփոխված վարկեր

Բանկը երբեմն զիջումներ կամ փոփոխություններ է կատարում վարկի սկզբնական պայմաններում՝ արձագանքելով վարկառուի ֆինանսական դժվարություններին՝ գրավը սեփականություն վերցնելու կամ այլ կերպ այն հավաքագրելու փոխարեն: Բանկը համարում է վարկը վերանայված այն ժամանակ, երբ կատարում է զիջումներ կամ փոփոխություններ՝ ելնելով վարկառուի ներկա կամ ապագային առնչվող ֆինանսական դժվարություններից, և դրանք չէր կատարի, եթե վարկառուն ֆինանսապես առողջ լիներ: Ֆինանսական դժվարությունների ցուցիչներ են ֆինանսական ցուցանիշների ձախողումները կամ պարտքային ռիսկերի բաժնի կողմից բարձրացված էական մտահոգությունները: Վերանայման միջոցառումները կարող են ընդգրկել վճարման պայմանավորվածությունների երկարաձգում և վարկավորման նոր պայմանների համաձայնեցում: Պայմանների

վերանայումից հետո ցանկացած արժեզրկում չափվում է արդյունավետ տոկոսադրույքի կիրառմամբ, որը հաշվարկվում է պայմանների փոփոխությունից առաջ: Դա Բանկի՝ վերանայված վարկերի վերահսկման քաղաքականությունն է, ինչը կօգնի ապահովել ապագա վճարումների հավանականությունը:

Ապաճանաչման վերաբերյալ որոշումները և Փուլ 2-ի ու Փուլ 3-ի միջև դասակարգումը կատարվում է դեպք առ դեպք:

Բանկը «առողջացման» ժամանակաշրջան է սահմանում վերանայումից հետո ընկած 12-ամսյա ժամանակաշրջանը, որը կիրառվում է միայն վերանայված և չաշխատող պարտքերի համար (բացառելով արտոնյալ ժամանակահատվածը): Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ վերանայումից անմիջապես հետո հնարավոր չէ որոշել ֆինանսական դժվարությունների առկայությունը՝ անհրաժեշտ է օգտագործել «առողջացման» ժամանակաշրջանը՝ որոշելու համար արդյոք պարտքն արդյունավետ է «առողջացել»: Այսպիսով, բոլոր վերանայված և չաշխատող պարտքերը վերանայումից հետո՝ «առողջացման» ժամանակաշրջանում, պետք է մնան 3-րդ փուլում, անկախ պարտավորության դրական դրսևորումից (ժամկետանց օրերի բացակայություն և այլն):

Բանկը փորձաշրջան է համարում «առողջացման» ժամանակաշրջանից հետո ընկած 24-ամսյա ժամանակաշրջանը, որը կիրառվում է վերանայված և աշխատող պարտքերի համար: Ակտիվը՝ որպես վերանայված և աշխատող պարտքեր դասակարգվելուց հետո շարունակում է մնալ առնվազն 24-ամսյա փորձաշրջանում որպես վերանայված:

Որպեսզի վարկը չդասակարգվի վերանայված կատեգորիայում, հաճախորդը պետք է համապատասխանի բոլոր հետևյալ չափանիշներին.

- իր բոլոր պարտքերը պետք է դիտարկվեն աշխատող,
- երկու տարվա փորձաշրջանն ավարտվում է այն օրը, երբ վերանայման պայմանագիրը համարվում է աշխատող,
- փորձաշրջանի ժամկետի առնվազն կեսի ընթացքում ոչ էական համարվող մայր գումարի կամ տոկոսագումարի կանոնավոր վճարումներ,
- հաճախորդը չունի որևէ պայմանագիր, որը ավելի քան 30 օր ժամկետանց է:

Եթե փոփոխությունները զգալի են, վարկը ապաճանաչվում է, ինչպես բացատրվում է 4.4.4 ծանոթագրությունում:

Պարտազանցման հավանականություն (PD)

PD- ն ներկայացնում է վարկառուի կողմից իր ֆինանսական պարտավորությունները կամ առաջիկա 12 ամիսների (12mECL), կամ պարտավորության գործողության ամբողջ ժամկետի (LTECL) ընթացքում չկատարելու հավանականությունը:

Գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքի PD հաշվարկվում է կիրառելով ժամկետայնության կառուցվածքը 12-ամսյա PD-ի վրա: Ժամկետայնության կառուցվածքը ցույց է տալիս, թե ինչպես է փոխվում պորտֆելի պարտազանցման հավանականությունը՝ սկզբնական ճանաչման պահից սկսած՝ վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում: Ժամկետայնության կառուցվածքը հիմնված է պատմականորեն դիտարկված տվյալների վրա և ենթադրվում է, որ նույնն է պորտֆելի և վարկային դասի խմբի բոլոր ակտիվների համար: Սա հաստատվում է պատմական վերլուծությունների հիման վրա:

Կորուստը պարտազանցման դեպքում (LGD)

LGD- ն որոշվում է այն գործոնների հիման վրա, որոնք ազդում են պարտազանցումից հետո իրականացվող վերականգնումների վրա: Դրանք տարբերվում են ըստ ֆինանսական գործիքի տեսակի.

- ապահովված ֆինանսական գործիքների համար սա առաջին հերթին հիմնված է գրավի տեսակի և դրա կանխատեսվող արժեքների, պարտադիր վաճառքների դեպքում շուկայական/հաշվեկշռային արժեքների պատմական զեդչերի, բռնագանձման ժամանակահատվածի և դիտարկվող փոխհատուցման ծախսերի վրա:
- Չապահովված ֆինանսական գործիքների դեպքում LGD- ն սովորաբար սահմանվում է ըստ գործիքի տեսակի՝ տարբեր փոխառուների վերականգնման սահմանափակ տարբերակման պատճառով: LGD-ի վրա ազդում է հավաքագրման ռազմավարությունը՝ ներառյալ պայմանագրային պարտքերի վաճառքը և գինը:

Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին (EAD)

12-ամսյա և գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում EAD- ները որոշվում են ակնկալվող վճարումների հիման վրա, որը տարբերվում է ըստ ֆինանսական գործիքի տեսակի.

- Պայմանագրային ժամկետ ունեցող ֆինանսական գործիքների դեպքում դա հիմնված է փոխառուի կողմից 12 ամսվա կամ ամբողջ ժամկետի ընթացքում իրականացվելիք պայմանագրային մարումների վրա: Սա նաև ճշգրտվում է փոխառուի

կողմից կատարվելիք ակնկալվող գերավճարներով: Հաշվարկի մեջ ներառվում են նաև վաղաժամկետ մարման/վերաֆինանսավորման հետ կապված ենթադրությունները:

- Վերականգնվող ֆինանսական գործիքի համար պարտազանցման տեղի ունենալու ռիսկին ենթարկվածությունը կանխորոշվում է՝ ընթացիկ մնացորդային հաշվեկշիռի գումարելով «վարկի շրջանառելիության գործակիցը», ինչը հաշվի է առնում պարտազանցման տեղի ունենալու պահին մնացած սահմանաչափի ակնկալվող օգտագործումը: Այս ենթադրությունները տարբերվում են ըստ ֆինանսական գործիքի տեսակի և ընթացիկ սահմանաչափերի օգտագործման՝ հիմնվելով Բանկի պարտազանցումների վերջին տվյալների վերլուծության վրա:

Ապագայամեր Կրեդիտավորություն

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման մոտեցումը ներկայացվում է 4.4.6 ծանոթագրության գնահատումներում ու ենթադրություններում: Ամբողջականության և ճշգրտության ապահովման նպատակով Բանկը օգտագործում է տեղեկատվություն երրորդ կողմի աղբյուրներից (ՀԲ, ԿԲ, ՀՀ Կառավարություն և այլն): Մակրոտնտեսական գործոնների ազդեցության գնահատման նպատակով Բանկը որոշում է ընտրված մակրոտնտեսական գործոնների և կանխատեսված տարբեր սցենարների (բազային, լավատեսական և վատատեսական) կշիռները: Մակրոտնտեսական գործոնների ազդեցությունը ակնկալվող պարտքային կորուստների վրա հաշվարկելու համար Բանկն օգտագործում է կանխատեսվող տեղեկատվության լայն շրջանակ որպես ելակետային տվյալներ իր մոդելների համար, այդ թվում՝

- ՀՆԱ-ի աճ,
- Ջուտ ընթացիկ արտասահմանյան տրանֆերտներ (արտահայտված ԱՄՆ դոլլարով)
- Գործազրկության մակարդակ, ընդամենը (ընդհանուր աշխատուժի տոկոս)
- Բանկի չաշխատող վարկերի մասնաբաժինն ընդհանուր տրված վարկերում (%)
- Առևտուր (աճի տեմպ %)
- Արդյունաբերություն (աճի տեմպ %)
- Արտարժույթի փոխարժեք
- Անշարժ գույքի գները (միջին գինը Երևանում)

37.1.3 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Պարտքային ռիսկի ենթարկվող ակտիվներն հիմնականում տեղաբաշխված են ՀՀ տարածքում:

Արդյունաբերության ճյուղեր

Վարկային ներդրումների վերլուծությունը ըստ ճյուղերի ներկայացված է 18 ծանոթագրությունում:

37.1.4 Գրավ և վարկային ապահովման այլ միջոցներ

Պահանջվող գրավի գումարը և տեսակը կախված են փոխառուի պարտքային ռիսկի գնահատումից: Գոյություն ունեն գրավադրման յուրաքանչյուր տեսակի ընդունելիության և գնահատման վերաբերյալ ուղեցույցեր:

Ստացված գրավի հիմնական տեսակները հետևյալն են.

- արժեթղթերի փոխառության և հակադարձ հետգնման գործարքների դեպքում՝ դրամական միջոցներ կամ արժեթղթեր,
- առևտրային վարկերի դեպքում՝ անշարժ և շարժական գույք, սարքավորումներ, պաշարներ և առևտրային դեբիտորական պարտքեր, իսկ հատուկ հանգամանքներում՝ պետական երաշխիքներ,
- գրավադրմամբ սպառողական վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք
- հիփոթեքային վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք:

Բանկը նաև երաշխիքներ է ստանում մայր ընկերություններից իրենց դուստր ընկերությունների վարկերի համար: Ղեկավարությունը վերահսկում է գրավի շուկայական արժեքը և անհրաժեշտության դեպքում՝ ըստ հիմնական համաձայնագրի՝ պահանջում լրացուցիչ գրավ:

Կորպորատիվ կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովվում են գրավով, ֆիզիկական անձանց գծով վերականգնվող վարկային գծերը հիմնականում ապահովված չեն: Ի լրումն, վարկային

կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխառվությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխառվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Հիմնականում ֆինանսական հաստատություններին, հատկապես բանկերին, վարկեր և կանխավճարներ տրամադրելու համար գրավներ չեն պահանջվում: Բացառություն են կազմում այն գրավները, որոնք ձեռք են բերվել ըստ հետզնման պայմանագրերի և արժեթղթերի փոխառության գործարքներից: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Անշարժ գույք	163,375,990	161,845,204
Շարժական գույք և այլ հիմնական միջոցներ	7,780,395	7,967,117
Ընթացիկ հաշիվներ և ժամկետային ավանդներ	3,372,502	3,403,289
Երաշխիքներ	10,052,694	11,342,408
Ոսկյա զարդեր և ոսկյա այլ իրեր	1,516,701	1,456,745
Այլ	1,476,123	1,526,381
Ապահովվածություն չունեցող	21,945,542	24,818,401
Ընդամենը վարկեր և փոխառվություններ (համախառն)	209,519,947	212,359,545

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

37.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական միջոցների հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Բանկը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Առևտրային պորտֆելի շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է VaR մեթոդով, որը արտացոլում է ռիսկի փոփոխականների միջև կախվածությունը: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ: Արտարժույթների կենտրոնացումներից բացի, Բանկը չունի շուկայական ռիսկի զգալի այլ կենտրոնացումներ:

37.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է որոշված ժամկետների համար տոկոսադրույքների ճեղքվածքների չափ: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամուտի վրա՝ 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող տատանվող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող հաստատուն տոկոսադրույքով ակտիվները 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունները:

Հազար ՀՀ դրամ

Արտարժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
		Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն
ՀՀ դրամ	+1	82,643	145,484	(1,059,002)	(916,764)
ՀՀ դրամ	-1	(82,643)	(145,484)	1,059,002	916,764

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսաբեր ակտիվների և տոկոսակիր պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այս ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

Հազար ՀՀ դրամ

	31 մարտի 2024			31 դեկտեմբերի 2023		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով	Այլ արտարժույթ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով	Այլ արտարժույթ
Տոկոսաբեր ակտիվներ						
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ Բանկերին	9.6	4.3	-	10.4	4.3	-
տրամադրված վարկեր Բանկերում ներդրված ժամկետային ավանդներ	-	6.4	-	0	6.9	0
Ներդրումային արժեթղթեր	-	-	16.7	0	5.1	21.0
Ներդրումային արժեթղթեր	10.8	3.7	-	10.8	2.6	0
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	13.2	9.70	11.0	13.2	8.4	10.4
Տոկոսաբեր պարտավորություններ						
Բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ	-	-	-	-	-	-
Հետզնման պայմանագրերի գծով	8.9	-	-	9.9	-	-

Հազար ՀՀ դրամ

	31 մարտի 2024			31 դեկտեմբերի 2023		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլարով, եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով	Այլ արտարժույթ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլարով, եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով	Այլ արտարժույթ
վճարվելիք գումարներ						
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	10.1	4.4	5.5	10.6	4.4	5.4
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	11.4	4.9	-	11.4	4.9	-
Այլ փոխառություններ	6.9	10.6	-	6.9	10.9	-
Ստորադաս փոխառություններ	-	9.3	-	-	9.3	-

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Տնօրենների Խորհուրդը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային ռիսկերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024		31 դեկտեմբերի 2023	
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
Ազատ փոխարկելի արժույթ	+5	55,564	+5	25,847
Ոչ ազատ փոխարկելի արժույթ	+5	30,987	+5	30,797

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024		
ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ ազատ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը

Հազար ՀՀ դրամ

31 մարտի 2024

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ ազատ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	19,571,031	23,382,334	14,902,870	57,856,235
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	30,591,931	2,760,025	-	33,351,956
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	2,193,261	34,439,954	2,988,250	39,621,465
Ներդրումային արժեթղթեր	72,702,776	14,169,006	-	86,871,782
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	105,563,759	103,619,802	426,626	209,610,187
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,744,496	938,897	1,078	2,684,471
Ընդամենը	232,367,254	179,310,018	18,318,824	429,996,096
<i>Պարտավորություններ</i>				
Բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ	16,304	5,900,703	2,207,071	8,124,078
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	4,004,686	-	-	4,004,686
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	127,819,876	144,701,479	7,245,666	279,767,021
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	6,008,902	14,777,298	-	20,786,200
Այլ փոխառություններ	26,546,643	15,819,556	-	42,366,199
Ստորադաս փոխառություններ	-	3,989,606	-	3,989,606
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	6,273,613	877,897	6,798	7,158,308
Ընդամենը	170,670,024	186,066,539	9,459,535	366,196,098
Կանոնավոր գնման պայմանագրեր-սփոթ գործարքների ազդեցությունը	371,750	7,867,809	(8,239,559)	-
Զուտ Դիրք	62,068,980	1,111,288	619,730	63,799,998
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	14,344,216	19,546,916	-	33,891,132

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ ազատ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	24,927,453	34,804,505	1,205,775	60,937,733
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	27,487,145	2,762,086	-	30,249,231
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	3,801,381	31,645,532	5,317,862	40,764,775
Ներդրումային արժեթղթեր	65,393,438	20,481,974	-	85,875,412
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	100,381,215	110,914,414	455,736	211,751,365

Այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,626,515	480,428	201,081	2,308,024
Ընդամենը	223,617,147	201,088,939	7,180,454	431,886,540
<i>Պարտավորություններ</i>				
Բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ	12,460	11,561,548	7,701	11,581,709
Հեղձման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	6,007,733	-	-	6,007,733
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	123,151,191	151,526,628	6,143,772	280,821,591
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	6,007,965	15,288,280	-	21,296,245
Այլ փոխառություններ	25,656,867	17,696,560	-	43,353,427
Ստորադաս փոխառություններ	-	4,107,166	-	4,107,166
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	4,284,908	772,546	37,314	5,094,769
Ընդամենը	165,121,124	200,952,728	6,188,788	372,262,640
Կանոնավոր գնման պայմանագրեր-սիդթ գործարքների ազդեցությունը	(5,000)	380,730	(375,730)	-
Զուտ Դիրք	58,491,023	516,941	615,936	59,623,900
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	12,344,449	12,195,393	-	24,539,842

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը և Եվրոն: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

37.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները՝ հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը, և վերլուծում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական միջոցների հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն, անհրաժեշտության դեպքում, կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխկազմվել դրամական միջոցների հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 4%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 18%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես ծանոթագրություն 15-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.

	31 մարտի 2024, %	31 դեկտեմբերի 2023, %
Ն2/1 Ընդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի)	40.85	39.75

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի չզեղչված ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես ծանոթագրություն 36-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական միջոցների հոսքերը, ինչպես նշված է Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմության մեջ:

Հազար ՀՀ դրամ

31 մարտի 2024

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռային արժեք
<i>Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ	8,124,078	-	-	-	8,124,078	8,124,078
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	4,007,506	-	-	-	4,007,506	4,004,686
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	126,613,833	100,377,761	63,015,907	65,513	290,073,014	279,767,021
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	7,102,983	15,767,539	-	22,870,522	20,786,200
Այլ փոխառություններ	711,489	14,229,825	23,891,590	12,398,952	51,231,856	42,366,199
Ստորադաս փոխառություններ	17,260	338,046	1,416,196	4,869,156	6,640,658	3,989,606
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	5,235,140	1,027,523	1,072,488	198,429	7,533,580	7,158,308
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ, չզեղչված	144,709,306	123,076,138	105,163,720	17,532,050	390,481,214	366,196,098
Պարտքային ոչսկ պարունակող պարտավորություններ	25,345,008	7,201,470	1,344,654	-	33,891,132	33,891,132

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռային արժեք
<i>Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ	11,581,709	-	-	-	11,581,709	11,581,709
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	6,012,374	-	-	-	6,012,374	6,007,733
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	142,872,717	90,546,134	56,067,147	70,016	289,556,014	280,821,591

	Տպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռային արժեք
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	7,345,018	16,430,984	-	23,776,002	21,296,245
Այլ փոխառություններ	519,869	11,929,297	21,903,336	12,384,455	46,736,957	43,353,427
Ստորադաս փոխառություններ	18,564	347,142	1,457,843	5,103,086	6,926,635	4,107,166
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	3,284,293	996,284	1,037,559	91,726	5,409,862	5,094,769
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ, չզեղչված	164,289,526	111,163,875	96,896,869	17,649,283	389,999,553	372,262,640
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	469,735	5,401,802	16,213,630	2,454,675	24,539,842	24,539,842

37.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Բանկի ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Խորհուրդը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Բանկի ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքերը քննարկվում են Բանկի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

38 Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի համադրում

Բանկի պարտավորություններում ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող փոփոխությունները կարող են դասակարգվել հետևյալ կերպ.

Հազար ՀՀ դրամ

	Այլ փոխառություններ	Ստորադաս փոխառություններ	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Պարտավորություններ շահաբաժինների գծով	Ընդամենը
2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	43,353,427	4,107,166	21,296,245	646,000	69,402,838
Դրամային հոսքերից	(487,399)	-	-	-	(487,399)
Վճարումներ	(1,784,803)	-	-	-	(1,784,803)
Ստացված գումար	1,297,404	-	-	-	1,297,404
Ոչ դրամային հոսքերից	(499,829)	(117,560)	(510,045)	-	(1,282,480)
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ	(464,532)	(118,007)	(516,995)	-	(1,099,534)
Հաշվեգրված տոկոսներ	883,684	90,474	351,506	-	1,325,664
Վճարված տոկոսներ	(918,981)	(90,027)	(344,556)	-	(1,353,564)
Շահաբաժնի հաշվեգրում	-	-	-	-	-
2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ	42,366,199	3,989,606	20,786,200	646,000	67,788,005

Հազար ՀՀ դրամ

	Այլ փոխառություններ	Ստորադաս փոխառություններ	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Պարտավորություններ շահաբաժինների գծով	Ընդամենը
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ (աուդիտ անցած)	33,096,336	3,993,514	10,895,281	620,110	48,605,241
Դրամային հոսքերից	(2,826,031)	-	8,797,875	(2,000,000)	3,971,844
Վճարումներ	(3,911,637)	-	-	(2,000,000)	(5,911,637)
Ստացված գումար	1,085,606	-	8,797,875	-	9,883,481
Ոչ դրամային հոսքերից	(144,189)	(53,564)	(55,730)	2,000,000	1,746,517
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ	(135,651)	(51,238)	(58,979)	-	(245,868)
Հաշվեգրված տոկոսներ	534,450	87,100	185,242	-	806,792

Հազար ՀՀ դրամ

	Այլ փոխառություններ	Ստորադաս փոխառություններ	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Պարտավորություններ շահաբաժինների գծով	Ընդամենը
Վճարված տոկոսներ	(542,988)	(89,426)	(181,993)	-	(814,407)
Շահաբաժնի հաշվեգրում	-	-	-	2,000,000	2,000,000
2023թ. մարտի 31-ի դրությամբ	30,126,116	3,939,950	19,637,426	620,110	54,323,602

39 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Բանկերի համար ընդհանուր նորմատիվային կապիտալի նվազագույն չափը սահմանվում է 30.000.000 հազար Հայաստանի Հանրապետության դրամ:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	69,876,211	64,775,776
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	417,645,772	249,827,345
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	16.73%	25.93%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ պահանջները: